

TARTALOM

kezdetek

- Közösség és kiválóság* – Káli-Horváth Kálmán / **4**
Ne elégedjünk meg a középszerrel! – Heltai János Imre / **8**
Átadták a Budapesti Református Cigány Szakkollégiumot / **10**

hallgatók

- Az órarend nem igazodik a diákok éjjeli koncertjeihez* – Babindák István / **13**
Az emberi jogok és az asztalosság – Bakos Tamás / **14**
Hiányzott az otthoni közeg – Balogh Adrienn / **17**
A RefoRomban ismertem meg a menyasszonyomat! – Csík Dániel / **19**
Kinyílt az ajtó – Dancs Krisztián / **20**
Abban tudunk segíteni, amin mi is átmentünk – Gáspár Barbara / **24**
Épp a szakkolis fotózás napján kérte meg a kezem – Gronzinger Leila / **27**
Itt személyesebb a kapcsolat a többiekkel – Gusztos Éva / **28**
A hit közös nevező – Harmati Fruzsina / **31**
Az első év fantasztikus volt – Kovács Szandra / **32**
Aki keresztény roma szakkollégiumokból szakdolgozik – Lakatos Attila / **34**
Van egy komoly tervem – Meggyesy Márta / **36**
Elvethetünk magokat, amik kikelnek majd – Rézműves Szabina / **39**
Vonzó volt, hogy egy induló közösségbe léphetek be – Semlyényi Dániel / **40**
Megosztjuk, amink van – Sztojka Szabina / **42**
Egy gyülekezetplántáláson dolgozunk együtt – Vig Miklós és Erika / **45**

munkatársak

- Csütörtök estéknént: MŰV-Terem* – Balogh Tibor / **46**
Számít, hogy hívő emberekkel dolgozom – Boda Tünde / **50**
Daruskocsit is vezethetnék – Borkó László / **52**
Én inkább csak mindenhez értek – Kadlicsek András / **52**
Lelki vércsoportja: ökumenikus – Katona-Hegedüs Anna / **55**
Kimerítő, de kreatív folyamat volt – Lévai-Kiss Enikő / **58**
Egy második család – Murzsa Attila / **58**
Fontos a napi kapcsolat – Rédlí Zoltán / **58**
Szerettek fiatalokkal dolgozni – Mármárosi Eszter / **60**
Mindegyik szakkollégiumnak megvan a hangulata – Simon Nóra / **60**

események

- „Ti már nem is vagytok igazi cigányok”* – konferencia / **62**
Bakos Tamás – Heltai János Imre: Etnolingvisztikai kutatás / **66**
Karácsony / **71**

összegzés

- A kiválóság nem csak a TDK-versenyeken múlik* – Káli-Horváth Kálmán / **72**

KÖZÖSSÉG ÉS KIVÁLÓSÁG

Szeptemberben* nyitja meg kapuit a Budapesti Református Cigány Szakkollégium, amely elsősorban a fővárosban tanuló, hátrányos helyzetű és/vagy cigány származású hallgatók jelentkezését várja. Az intézmény igazgatójával, a televíziós műsorvezetőként, majd képzőművészként is ismert Káli-Horváth Kálmánnal beszélgettünk.

Korábbi interjúkban már meséltél arról, hogyan jutottál el a tiszadobi gyermekotthonból az 1996-os Ki mit tud?-ig, majd a Duna TV-be, és képzőművészként, a Free-presszionista művész-csoport alapítójaként is ismerjük. Hogyan vezetett ez az út a szakkollégium vezetői posztjához?

Az az életút, amit eddig bejártam, nem egy tipikus intézményvezetői karrier. Én ennek leginkább az előnyeit látom: nem szakbarbárként leszek igazgató, miközben az eddig megszerzett tapasztalataimat nagyon is hasznosnak érzem: tudom, mit jelent hátrányos helyzetből indulni, ugyanakkor ismerem az értelmiségi létet is, külföldi tapasztalatom és egyházi múltam is van. Elismeréseimet pedig nem roma származásom kapcsán, hanem a teljesítmény önértékén szereztem. Azt hiszem, ezek az élmények segíthetnek majd abban a munkában, ami ahhoz kell, hogy a hátrányból

* A cikk eredetileg 2016 június 9-én jelent meg a reformatus.hu-n.

indult hallgatók számára segítséget nyújtunk.

És persze mindezt egy komoly szakmai csapat részeként teszem majd, amelynek a szakmai munkatársak mellett egy ifjúsági munkában kipróbált lelkes is tagja.

Hogyan született meg a szakkollégium ötlete és az első felvételi hirdetésnyig milyen út vezetett?

A gondolat, hogy szükség lenne egy református roma szakkollégiumra a fővárosban, már legalább egy évvel ezelőt megfogant, de csak az idei év elején jutottunk abba a fázisba, hogy elkezdjük az előkészületeket, a megvalósítás konkrét lépéseit. Miután kidolgoztuk az ötletet, jogi és formai lépések sokasága várt ránk. Miután ezeket megtettük, meg kellett találnunk a kollégium konkrét helyét is, mostanra ez is megvan. Mindazonáltal munkás nyár áll előttünk: a RefoRom leendő épületét júliusban fogjuk felújítani, hogy egy korszerű, élhető helyet biztosítsunk a leendő szakkollégistáknak és kollégistáknak. Ezután jön a felvételi folyamata, ami számomra nagyon izgalmas, hisz itt már két napig egy légtérben leszünk a diákokkal, ez a munka már arról szól, hogy csapattá kovácsoljuk a jelentkezőket.

Kiket vár a RefoRom?

Milyen kritérium alapján választ a bizottság a jelentkezők közül?

A fővárosi jellegből adódóan elsősorban budapesti vagy Budapest környéki egyetemi, főiskolai hallgatókat várunk. Olyanokat, akik már hallgatói egy felsőoktatási intézménynek,

vagy akik már felvételt nyertek. Az intézmény nevében is benne van, hogy cigány szakkollégium, tehát elsősorban cigány hallgatókat várunk, de ez nem kizárólagos feltétel, sőt: nekem fontos, és erre törekszünk is, hogy ne csak cigány hallgatókból álló tagságunk legyen, hiszen a színesebb összetétel nagyobb motivációt, színesebb közösséget jelent.

Ugyanígy állunk a hátrányos helyzethez, mint tényezőhöz is: természetesen nem minden hátrányos helyzetű cigány, és nem minden roma hátrányos helyzetű, mi sem szeretnénk a kettőt összemosni, ugyanakkor ez az a két célcsoport, aki felé elsősorban nyitunk. Kiválósági intézményként pedig elsősorban olyanokat várunk, akik választott területükön maradandót szeretnének alkotni, és ehhez keresnek támaszt, eszközöket.

Ebben egy erős közösség nagyon sokat jelenthet, ezért elsősorban erre helyezzük a hangsúlyt. Ez az én személyiségemből is fakad, hiszen az egész életemet a közösségteremtés, közösségfejlesztés kísérte végig a legkülönbözőbb területeken. Számomra fontos, hogy a szakmai segítség és a lakhatás biztosítása mellett a RefoRom egy második otthonná is váljon. Meggyőződésem, hogy ez visszahat a szakmai teljesítményre is.

Milyen eszközökkel lehet ezt elérni?

A szakmai munkatársakon és az infrastruktúrán túl az emberi tényező a meghatározó. Szándékaink szerint a közösséget az az egymásrautaltság teremti meg, amely egyszerre lehető-

ség és kényszer is. Azaz a kihívás és a hozzáadott érték együttese, amely az együttlakásból, a közös feladatokból fakad. Emellett hozzáam elsősorban a képzőművészet és az irodalom állnak közel, ezek jelenléte terveink szerint a RefoRomban is hangsúlyos lesz.

Mennyire lesznek erre fogékonyak a nem-művész típusú, mondjuk reál tudományokkal vagy közgazdasággal foglalkozó hallgatók?

Természetesen senkit sem kényszerítünk, ugyanakkor hiszek benne, hogy egy abszolút nem-művészi közegben tanuló diáknak is többletet adhat a kreatív gondolkodás, hiszen kilépni a sémákból, egyedi megoldásokat keresni minden szakterületen fontos, hiszen ezzel lehet kitűnni a tömegből. Ezért szeretném, hogy a RefoRom egy művészettel „beoltott” közösség legyen.

Tehát a művészetek személyiségfejlesztő hatása kerül majd fókuszba?

Ezt a kifejezést nem különösebben szeretem, mert nem hiszek abban, hogy mi kívülről beleteszünk valamit egy személyiségbe, hogy az fejlődjön. Mint mindenben, ebben is igényességre törekszünk, azaz a kreatív műhelyünket sem holmi terápiás pingálgtásként képzeljük el. Terveink szerint az alkotóközösség elismert cigány képzőművészek vezetésével működik majd. Emellett pedig egyéb kulturális, közösségi programok is rendszeresek lesznek, meghívott előadók, önismerteti csoportok, és sportolási lehetőség is.

A skála tehát széles. >

Káli-Horváth Kálmán igazgató és Balogh Tibor, a RefoRom alkotóműhely vezetője a Szakkollégium felújítás alatt álló épülete előtt.

Hány diákra számítottok? Mekkora a kollégium kapacitása?

2–3 éven belül szeretnénk körülbelül 30 főig eljutni, ennél nagyobb létszámot nem is szeretnénk. Fontos, hogy a szakkollégiumban megmaradjanak a személyes kapcsolatok.

Budapesten több, más felekezethez tartozó cigány szakkollégium is működik már, református cigány szakkollégium pedig Debrecenben. Ezek mennyire voltak minták, és mi fogja megkülönböztetni ezektől a RefoRomot?

Mint induló intézményt, elsősorban a most bekerülő hallgatók fogják kialakítani ezt a profilt. Azaz akik most jelentkeznek, úttörői lehetnek egy új intézménynek, ami szerintem már most izgalmassá teszi a szakkollégi-

umunkát, hiszen egy ilyen közösséget mindig az egyének, és a belőlük kialakuló közösség, az ebben megbúvó lehetőségek tesznek egyedivé.

Természetesen felvettük a kapcsolatot a debreceni Wáli István Református Szakkollégiummal, és más szakkollégiumokkal is, és rengeteg segítséget kaptunk tőlük szakmai és stratégiai szinten is. Ugyanakkor nem hiszünk a klónozásban. Egyfelől a meglévő mintákat adaptálni kell a mi adottságainkhoz, másfelől nem is akarunk „biztosra menni”, elsődleges célunk nem a kihívások minimalizálása. Hiszek abban, hogy az együtt megoldott problémáknak közösségformáló ereje van, és minden eshetőségre nem is lehet előre felkészülni.

Mennyire lesz meghatározó az intézmény református volta?

Az egyház, mint fenntartó számára és személyesen nekem is, aki hitvalló reformátusként élek, ez fontos. Ugyanakkor a felekezethez tartozást – akárcsak a cigány származást, vagy a hátrányos helyzetből indulást – szempontként kezeljük, de egyiket sem akarjuk feltétellé tenni, de a jelentkezőktől elvárunk egy nyitottságot a keresztyén értékek irányába. Azaz olyanokat várunk, akik szívesen élnek egy keresztyéni alapokon álló, hadd használják ambiciózus kifejezést: szeretetközösségben.

kezdetek

NE ELÉGEDJÜNK MEG A KÖZÉPSZERREL!

Heltai János Imre nyelvész, a Károli Gáspár Református Egyetem adjunktusával, a szeptemberben induló RefoRom Budapesti Református Cigány Szakkollégium szakmai vezetőjével beszélgettünk.

Hogyan esett a nyelvészi pályára a választásod?

Többgenerációs tanár családból származom, így a tanári pályán nem sokat vacilláltam. Nyelvész édesanyám révén pedig volt rálátásom erre a területre, így számomra nem volt létidegen vagy ismeretlen ez a pálya. Tizenkét

évig dolgoztam magyar-német szakos középiskolai tanárként, közben pedig, mivel már egyetemistaként is érdekelt a kutatás, a tanítással párhuzamosan jártam a doktori iskolába, és néhány éve elkezdtem a felsőoktatásban is dolgozni. Ebben a tanévben pedig már csak egyetemen tanítottam.

És hogy kerültek a romák nyelvhasználatának kérdései a látóteredbe?

A nyelvészetben belül a szociolingvisztika a fő területem, ami a nyelvhasználat társadalmi beágyazottságával foglalkozik, azaz nem választja le a nyelvet az azt használó közösségről. Ez egy izgalmas terület, ahol renge-

teg felfedezni való van. Először egy német ösztöndíjprogram keretében a Ruhr-vidéken élő emberek nyelvhasználatát vizsgálva jöttem rá, meny-nyire érdekel engem a többnyelvűség kérdése. Hazatérve is szerettem volna ezzel foglalkozni, így eljutottam az Ormánságba, beás cigány közösségekbe. Családoknál vendégeskedtünk és közben a beás közösségek nyelvhasználatát vizsgáltuk.

Onnantól kezdve már folyamatosan vonzott a roma közösségekkel való munka: tanárként tanodában is dolgoztam, folyamatosan törekedtem rá, hogy ne csak elméleti tudásom legyen a cigányságról, hanem valós tapasztalatokat is szerezhsek.

Így kerültél kapcsolatba a szakkollégiummal is?

A debreceni Wáli István Református Szakkollégium konferenciáin károlis oktatóként már többször megfordultam. Mikor hallottam, hogy Budapesten is indul református cigány szakkollégium, jelentkeztem – eredetileg óraadó tanárnak. Azután úgy alakult a dolog, hogy a kollégium szakmai részét rám bízta a vezetés.

Ezek szerint könnyű döntés volt..

A szakkollégium a pedagógust is megszólította bennem. Az egyetemi közeg egész más, mint a középiskola, a személyes kapcsolatokat a középiskolában jobban meg lehetett élni, és remélem, hogy a szakkollégiumban ebből valamennyit visszkapok, hiszen ez egy kisebb közösség lesz, ahol szorosabb, hosszabb távú kapcsolatok jönnek majd létre.

Hogyan képzeljük el a RefoRom szakmai tevékenységét? Hiszen itt a mérnökhallgatótól a leendő óvónőig sokféle hallgató lesz majd együtt.

Igen, ez a sokszínűség a cigány szakkollégiumok specifikuma, hiszen hagyományosan a hasonló intézmények általában karok szerint szerveződnek. De ez lehetőséget nyújt arra is, hogy a hallgatókat tágan értelmezett értelmi-ségi szerepre készítsük föl.

Miből áll majd ez a felkészítés?

Amikor kurzusokat kínálunk, egyrészt olyan, szakterülettől függetlenül hasznos tárgyakban gondolkozunk, mint például a tanulás- és kutatás-módszertan, pénzügyi, jogi ismeretek. Illetve ezeken kívül lesznek művészeti, kulturális és társadalmi ismereteket, illetve ezekkel kapcsolatos véleményeket, gondolatokat közvetítő kurzusok, amelyek célja az értelmiségi szemlélet és attitűd kialakításában való segítségnyújtás. Ezekben elsősorban nem cigány népismeretet és cigány kultúrát tanítunk majd, ugyanis mi a világot nem duális módon, cigány és nem cigány részekre osztva látjuk. Egy irodalmi kurzusban például inkább tanítanánk magát az irodalmat, amelyet olvasnak és írnak cigányok és nem cigányok.

Ez egyszerre tűnik nagyon gyakorlatias, ugyanakkor komoly elméleti alapokkal bíró szemléletnek.

Számomra az a legfontosabb, hogy ne elégedjünk meg a középsszerrel. Nem szeretnék olyan diákokat a szakkollégiumban, akik a kettesre hajtának, és akkor boldogok, ha átmentek. Az

a célom, hogy a szakkollégium arról szóljon, ami egy ilyen intézménynek mindig is a rendeltetése volt: az elitképzésről. Ezen azonban nem azt értem, hogy mindenki feltétlenül színjelessel vizsgáljon mindenből, és aztán élvonalbeli tudós legyen, sokkal inkább azt, hogy a választott hivatásban mindenki a tőle telhető legjobbat hozza ki magából. És ez elsősorban a befektetett energia mértékétől függ. Azt a szakmai igényességet szeretném képviselni, amelynek a célja túlmutat azon, hogy a hallgatóink diplomát szerezzenek.

És mi ez a cél?

Ezek a mindennapi praxison túlmutató, perspektívát adó kurzusok határozzák majd meg a képzéseink arculatát, amelyek azt a célt szolgálják, hogy hallgatóink az értelmiségi szerepvállalásra készüljenek föl. Ez többet jelent, mint egy-egy szakterület elsajátítása. Szeretnénk képessé tenni hallgatóinkat a reflektált gondolkodás, a kétely, a kritikai szemlélet elsajátítására. Meggyőződésem, hogy a szaktudás mellett a folyamatos reflexió, a jó kérdésfeltevés tesz valakit értelmiségivé, így célunk az, hogy ezeknek a készségeknek a kialakításában támogassuk hallgatóinkat.

ÁTADTÁK A BUDAPESTI REFORMÁTUS CIGÁNY SZAKKOLLÉGIUMOT

2016. október 11-én átadták a Budapesti Református Cigány Szakkollégiumot (RefoRom), amely roma származású, illetve hátrányos helyzetű, felsőoktatásban tanuló diákoknak biztosít kollégiumi elhelyezést, ösztöndíjat, önismereti, kulturális és szakmai programokat.

A szakkollégium, amelybe szeptembertől tizenkilenc szakkollégista és tizenhárom kollégista nyert felvételt, a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagja, amelynek célja, hogy a felsőoktatási képzés szakmai támogatása mellett segítse a cigány kultúra elmélyítését és egy sokoldalúan képzett, cigány identitását vállaló keresztény értelmiség nevelését.

A megnyitón Langerné Victor Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára felolvasta – a betegség miatt távolmaradó – Balog Zoltán miniszter köszöntő levelét. A miniszter üzenetében azt írta, szükség van olyan értelmiségi roma fiatalokra, akik saját világukról hitelesen, meggyőzően és érthetően

beszélnek, és ezzel az együttműködést erősítik, nem pedig a szembenállást. Kiemelte, hogy a roma fiataloknak meg kell találniuk a saját útjukat, és nem olyan példaképeket kell másolniuk, akiké nem tudnak válni. A szakkollégium adta közösség segíthet megtalálni a követendő utat, a pozitív példát. Balog Zoltán kitért arra, hogy versenyképes tudáshoz való

hozzáférés esélyt teremthet, ezért támogatja a kormány az országszerte működő 112 Biztos kezdet gyerekházat, a hatezer hátrányos helyzetű gyerek tanulmányait segítő Tanoda hálózatot, valamint a keresztény roma szakkollégiumokat.

A magyar kormánynak a roma szakkollégiumi hálózat hallgatói befektetést jelentenek a jövőbe, mert a szakkollégiumok lakói megmutatják, hogyan tudnak egymás mellett élni, alkotni és dolgozni cigány és nem cigány magyarok – fűzte hozzá a miniszter.

Szabó István püspök, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke kiemelte, Isten mindenkinek egyformán hirdeti a kegyelem evangéliumát.

A hallgatóknak azt kívánta, hogy a szakkollégium legyen lelki értelemben „vízváltó” annak megértésére, hogy „Isten nélkül mindannyian, különbség nélkül elvesztettek vagyunk, Istennel mindannyian, különbség nélkül megmentettek vagyunk”.

Huszár Pál főgondnok, a református egyház zsinatának világi elnöke arról beszélt, hogy a szakkollégium „valami pluszt, valami többletet jelent”, többlettudást, többletismeretet ad, amire nagy szükség van a nemzet érdekében.

Úgy fogalmazott, erősíteni kell az összetartozást, ennek érdekében pedig a roma fiataloknak több esélyt kell biztosítani a felzárkózásra, hogy képviselhessék sajátjaikat és a nemzet egészét is.

A megnyitó formális részét egy kötetlenebb, de nem kevésbé ünnepélyes esemény követte: a szakkollégium népszerű kampányvideójáért is felelős TudásGalom slampoetry-csoport fellépésével zárult, amelyben a RefoRom-slam és más, az oktatást népszerűsítő, szellemesen rímes szövegek is elhangzottak, majd – szalagátvágás helyett – a résztvevők közös fotókat készítettek a szakkollégium szelfi-falára.

megnyitó

AZ ÓRAREND NEM IGAZODIK A DIÁKOK ÉJJELI KONCERTJEIHEZ

Babindák István a Bécsi Zeneakadémia budapesti kihelyezett tagozatán tanul, és közben egyszerűen több zenekarban is zenél.

Tudom, hogy a Felvidékről jössz. Azon belül honnan is?

Egy Csata nevű községről. Párkány mellett van, a határ közelében. Édesapám szintén szeret zenélni, de más műfajban aktív. Ő gitáros, énekes, a tízes-húszas éveiben nagyon sok rock bandában volt frontember. Sajnos a felvételeiket egy faházban tárolták, és az egész archívum leégett és megsemmisült. Csak egy számot hallottam tőlük, de az hihetetlenül jó.

Már gyerekkorodban eldől, hogy te is zenélni fogsz?

Igen, ahogy mondani szokta apukám, én azért jöttem a világra, hogy zenés legyek, ez már előre ki volt tervezve. Apuék egész gyerekkoromban zenéltek, zenét hallgattak, táncoltak. A bátyám harmincegy éves, ő is gitározik, a nővérem harminc, ő énekel, táncol. Én 1997-ben születtem, és 1999-ben alakult meg a családi zenekarunk, ami igazából még mindig működik, de 2000 és 2006 között nagyon sok koncertünk volt itt Budapesten, Felvidéken és máshol is.

És hogyan lett a hangszered a klarinét és a szaxofon?

Cimbalmozni szerettem volna, de cimbalmot szerezni nem egyszerű

és borzasztóan drága is. A klarinétot meg tudtuk venni, és az is ugyanúgy tetszett. Szlovákiában, a falutól nem messze, egy kisvárosban tanultam először furulyázni, aztán klarinétozni. Szaxofonozni már itt, Budapesten kezdtem el.

A Bécsi Zeneakadémia budapesti kihelyezett tagozatán tanulsz, de közben több zenekarban is játszol.

Igen. Másfél éve van a Valami Swing nevű zenekar, amivel a Hány Gálán az Operaházban is felléptünk. Ez egy kvartett, aminek nincs vezetője, valójában hárman vezetjük, a két gitáros és én szervezzük a bulikat, mondjuk meg egymásnak, hogyan kellene próbálni. Ezen kívül van egy másik felállás is, ez a Liszt Ferenc Zeneakadémián végzettkből áll, akik hallottak egy étteremben játszani, és meghívtak, hogy legyek a klarinétosuk. Ők a Crème de la pop, 90-es évekbeli számokat (Hip-Hop Boyz, Kozsó) dolgoznak fel jazz-es stílusban. És ezeken kívül van a Dromara Együttes, ami cigányul azt jelenti: vándorok, és amiben benne van a bátyám is. Egy tizennyolc-tizenkilenc éve alakult zenekar, a bátyám és a zenekarvezető Puporka Elemér alapították, aztán sokáig szünetelt, de négy éve már velem együtt

újraindult, és kibővült, most heten vagyunk benne. Ez a zenekar a cigány folkból merít, sok kreativitással.

Az éjjeli muzsikálás mellett nem nehéz a nappali tanulás?

Hát, az órarend nem igazodik a diákok éjjeli koncertjeihez. Rőlam tudják a tanárok, hogy sokat játszom, és respektálják is, de attól még az órákra be kell járni. Egyébként a zenekarokon túl is vannak más elfoglaltságaim. Másfél éve hétfőnként rendszeresen zenélek egy étteremben, a Dunaújvárosi Bartók Táncszínház Kármén című előadásában pedig a Karaván Famíliával játszom. Ebből is van minden hónapban három-négy előadás.

Mennyire munka és mennyire öröm egy-egy fellépés?

Volt már olyan, hogy is-is, de általában abszolút öröm. Ha nem szeretném, nem csinálnám. Az a legnagyobb dolog az életben, hogy lehetőségem van azt csinálni, amit nagyon szeretek. De előfordul a zenekarban, ha nem vagyunk úgy összeszokva, hogy munkának érzem a közös játékot. És hát minden hétfőn django swinget játszani egy étteremben, azt az egyet már munkának nevezném.

Már most is sok zenész megirigyelné amilyen keresett vagy. Milyen céjaid vannak még?

Először is a diplomát szeretném megszerezni klasszikus klarinétból. Fura lehet, hogy ezt tanulom, hiszen klasszikus zenét nem, csak jazzt és swinget játszom. De szeretnék tanítani. Néha az is felmerül, hogy kimenjek hajóra dolgozni, hogy egy kicsit ösztöszeszedjem magam. De ha a zenekari projektek összejönnek, és legalább a felét megkeresem annak, amit ott szeretnék, akkor nincs értelme elmen-

ni külföldre. Két évem van még hátra a suliból.

Kérdés, hogy mindemellett mennyi szabadidőd van, és akkor mit csinálsz?

Sajnos nagyon keveset járok haza Szlovákiába a szüleimhez. De ha hazamegyek, az mindig nagy öröm. Beszélgetünk, közösen zenélünk. Sok más kikapcsolódásom nincs, a zene az.

Hogy érzed magad itt a RefoRomban, mennyire kaptad meg azt, amit vártál tőle? Tolerálják, amikor gyakorolsz?

Tolerálják, de előtte megkérdezem, esténként pedig lemegek a pincébe

gyakorolni. Csak ott borzasztóan viszszenhangos az akusztika. De ha este van, és muszáj gyakorolnom, oda szoktam lemenni. Egyébként azt gondoltam, hogy sokkal nehezebb lesz a zenét, a sulit és a szakkolis elfoglaltságokat összeegyeztetni. Mondjuk tényleg nem könnyű. De az jó, hogy a vezetők megértik, hogy nekem mennyire fontos a zene, ezzel keresem a kenyerem, ebből fizetem a tandíjam. És ugyan elég keveset vagyok itt a többiekhez képest, de amikor itt vagyok, mindig le tudok ülni valakivel beszélgetni.

AZ EMBERI JOGOK ÉS AZ ASZTALOSSÁG

Bakos Tamás igazságügyi igazgatás-szakon tanul a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, most fejezte be a második évét. A jogi tanulmányok mellett asztalos-OKJ-vizsgát is szeretne.

Érettségi után rögtön erre a szakra jelentkeztél?

Nem, első körben a BME gazdálkodás-menedzsment képzést jelöltem be, de hamar rájöttem, hogy ez nem az én terepem. Igazából már a gólyatáborban ezt éreztem, de az első félév után már biztos voltam benne, így ott hagytam. Ezután a jogi karra gondoltam, de ahhoz emelt szintű érettségi kellett volna történelemből, ami nekem nem volt. Így kezdtem el az igazságügyi igazgatás-képzést. Ez 75%-ban ugyanazon a modulokból áll, mint a jog, az a tervem, hogy átjelentkezem, és így a krediteim többségét is átvihetem majd.

Tehát jogászpályára készülsz...

Igen, kisebbségi jogokkal szeretnék foglalkozni, az alapvető emberi jogok

érdekelnek. És mindeközben feltett szándékom, hogy megcsinálom az asztalos OKJ-képzést is.

???

Szeretnék egy olyan tudást is megszerezni, amivel szabadidőmben kiegyensúlyozhatom a laptop és a könyv mellett töltött időt egy földközeli, gyakorlatias, kétkezi tevékenységgel. A kollégiumban ugyanilyen célból látogatom Balogh Tibor alkotóműhelyét.

Nem vagy egy egysíkú karakter. Ha jól tudom, fényképezel is.

Igen, csak autodidakta módon tanultam, de nagyon szeretem. Az alkotóműhelyében is kaptam ehhez segítséget.

Mi motivált, hogy a RefoRomba jelentkezsz?

Részben egy-két olyan tanárom, akiknek a lényéből sugárzott a (nem csak) szociális érzékenység, ami rám is nagy hatással volt. De a gyülekezetem, a Rákoshelyi Baptista Gyülekezet néhány tagja szervezésében egy délvideki gyerektáborban is önkénteskedtem, ez is meghatározó élmény volt. Ezek együttes hatására tudatosan jelentkeztem ide, a RefoRomba, mert szerettem volna tudást és személyes élményeket is szerezni a cigányságról.

Az itt eltöltött év beigazolta a várakozásaidat?

Sokat tanultam, amellet, hogy megismerhettem a cigány kultúra alapjait, egy jó csapat tagja lehetek. Szívesen folytatnám ezt tovább, így természetesen tervezem, hogy újra jelentkezem jövőre is.

HIÁNYZOTT AZ OTTHONI KÖZEG

Balogh Adrienn az ELTE szabadbölcész/kommunikáció szakos hallgatója. Végzős, jelenleg a szakdolgozatát írja. Témája a média romaábrázolása, különös tekintettel a roma nőkre.

Mikor döntötted el, hogy a médiában szeretnél dolgozni?

Múcsyban nőttem föl, ez egy háromszézes fős község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, nem messze Kazincbarciktól. Amíg otthon éltem, az írás volt a kedvenc időtöltésem. Novellákat írtam: egy zene, film, egy séta az utcán vagy egy belső kép köré tudtam komponálni egy egész történetet. Mikor leültem, és bekapcsoltam a gépet, fejben már készen állt minden, csak le kellett gépelni. A magyar, az irodalom volt mindig a kedvenc tárgyam, szerettem olvasni, elemezni, írni.

Így először az újságírást képzeltem el magamnak. Miskolcra jelentkeztem szabadbölcész szakra, azzal a szándékkal, hogy a kommunikáció felé specializálódok majd. Amikor huszonnégy évesen részt vettem, a Buvero roma médiatáborban, beleszerettem a televíziózásba is. Ez a tábor 16–26 év közötti lányoknak szól, és komplex médiaképzést ad. Egy hét alatt a forgatás minden fázisában részt vettem: voltam a kamera előtt és mögött, szerkesztettem, a vágásban is részt vettem. Addig inkább a „hagyományos” újságírásban gondolkoztam, ott szerettem bele a mozgóképes műfajba. Később az MTV-nél is voltam gyakornok, ez is tovább erősítette ezt. Ugyanakkor azt gondolom, az írás és a tévézés nem zárja ki egymást.

Mikor kerültél át Miskolcra Budapestre?

2015-ben jelentkeztem át az ELTE-re, úgy láttam, itt komolyabb a média-oktatás. Először albérletben laktam, de egy idő után hiányzott a saját közegem, hogy romák között legyek. Így amikor egy ismerősöm ajánlotta a RefoRomot, rögtön jelentkeztem. Anyagiakban is kedvezőbb és a közösség szempontjából is. Félév alatt nagyon jó közösség jött össze, számíthatunk egymásra. Ez nekem fontos, hiszen ezt szoktam meg, otthon a falunk nagy részét a rokonságom teszi ki, mindenkit ismerek, otthonosan mozgok. Kicsit itt is hasonló légkör alakult ki rögtön az első évben. Nekem a szakkollégiumi hétvégék programjai is hasznosak voltak, külön kapóra jött például a gender-kurzus: amit az órára meg kellett írni, abból nekem egy szakdolgozat-fejezet lett. A hitéleti kurzusokat is szerettem, bár nem vagyok református, sőt: tudtommal én vagyok itt az egyetlen katolikus. De az itteni programokban nincs semmilyen felekezeti nyomás. Thoma László újszövetség-kurzusa különösen jó volt, nagyon laza, lelkes és informatív előadást tartott. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy órákra alig kell már bejárnom, a szakdolgozatomat írom, így az itteni képzéseket, programokat is könnyebben tudom teljesíteni.

Ha jól tudom, még egy roma nyelvvél

kapcsolatos kutatási projektben is részt vettél.

Igen. Heltai János csoportjával Tiszavasvárra jártunk, ahol a roma gyerekek anyanyelve túlnyomórészt a cigány nyelv egy helyi dialektusa, sokan nem is beszélik a magyart. A gyerekeknél ez különös helyzetet hoz létre, hiszen van, aki az óvodában hall először magyar beszédet, ott viszont nem is szólalhat meg a saját nyelvén. Így aztán gyakorlatilag nem beszélnek, így nyilván sem tanulni, sem beilleszkedni nem lehet. A kutatásban egy kétnyelvű oktatás lehetőségeit próbálgatják, amire az intézményvezetés részéről is nyitottság van.

Mit csináltak a kutatás során?

Interjúkat készítettünk. Csapatosan mentünk le, a jelenlétünk eleve feltűnést keltett, kérdezték kik vagyunk, honnan jöttünk. Az én jelenlétem roma nőként hasznosnak bizonyult, hiszen az oláh cigány nők nem szívesen állnak szóba egy idegen férfival, különösen, ha a férjük nincs otthon, ez ellenkezik a hagyományukkal. Rendszeresen lejártunk, nagyon jó kapcsolat alakult ki a közösséggel, ahol a többség nagyon nehéz körülmények között él. A tél beálltával egy gyűjtést is rendeztünk nekik tűzifára, ami a vártnál is szélesebb összefogást, és eredményt hozott. Felemelő volt látni, hogy a nyilvánosságnak ekkora ereje van.

A REFOROMBAN ISMERTEM MEG A MENYASSZONYOMAT!

Csík Dániel zenész cigány családba született, a családi hagyományt pedig megújítva folytatja: jazz-basszusgitárosnak tanul a Zeneakadémián. Budapestiként ugyan nem lakik a kollégiumban, csak a programokra jár be, mégis talán ő kapta a legtöbbet a RefoRomtól.

„Bejárós” vagy, azaz nem laksz itt a kollégiumban, de részt veszel a programokon. Ezek szerint budapesti vagy?

Alapvetően egy átlagos muzsikusból cigány családba születtem, mindig is Budapesten éltem, itt nőttem fel. Édesapám zenész, édesanyám pedig élete nagyrésztét otthon a konyhában vagy mellettünk töltötte, csak az utóbbi tíz-tizenkét évben van rendszeres munkája. Van két testvérem, a bátyám idén végezte el a Bécsi Zeneakadémia mesterképzését gitár szakon, a nővérem pedig első évét fejezte be a Zsidó Egyetemen. Én a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre járok jazz-basszusgitár szakra. Most fejeztem be a harmadik évetem.

Akkor ezek szerint te is zenésznek készülsz.

Van egy hangmesteri OKJ-s végzettségem, illetve zenei diplomám is lesz, így mindenképpen zenei pályán szeretnék maradandót alkotni. Session-, jazz-zenészként, illetve zeneszerzőként szeretném a kenyeremet keresni. Az Úrra támaszkodom, és hiszem, hogy betölti a szívem kérését.

Honnan hallottál a RefoRom indulásáról?

A Snétberger Zenei Tehetség Központon keresztül hallottam a szakkollégiumról, és nagyon örülök, hogy a része lehetek. Nagyon sokat kapok a programoktól, egy igen jó közösség tagja lehetek, és persze az anyagi támogatás sem mellékes. Az indulás körül persze voltak nehézségek, de az

A legnagyobb dolog, amit kaptam – bár ez nyilván nem volt tudatos a szakkollégium részéről, mégis hálás vagyok érte – a menyasszonyom, Leila. Vele itt ismerkedtem meg, és most már az esküvőnkre készülünk. Igyekszünk bibliai alapokra helyezni a házasságukat. Rengeteget olvasunk, imádkozunk és ezzel kapcsolatos keresztény tanításokat hallgatunk,

pozitív, hogy itt adnak a véleményünkre, így – bizonyos keretek között – mi is formáljuk a RefoRomot.

felkészítésre járunk. Nagyon élvezem minden percét, és várom a gyümölcseit.

KINYÍLT AZ AJTÓ

Dancs Krisztián egy hatgyermekes család ötödik gyermekeként látta meg a napvilágot. Szülei igyekeztek mindent megadni gyermekeiknek, így neki is. Nagyra értékelték, hogy fiuk óvodás korától komolyan táncol, noha a családban nem volt senki, aki hasonló babérokra tört volna.

„Anyáék nagyon szerették, amit csinálok, ahogy tudtak, támogattak, mind anyagilag, mind lelkileg. Persze, volt egy határ, amikor már nem tudtak. Ekkor sietett segítségemre a vidéki tánctanárnőm. Az ő biztatására adtam be a jelentkezési lapot az egyetemre is, pedig nem hittem, hogy bekerülhetek ide. Az a kép élt bennem, hogy vidéken maradok, és mellette fogok tanítani pedagógiai asszisztensként. Örülök, hogy végül nem ez történt.”

Krisztián középiskolai osztályában közepes tanulónak számított, mégis felvették az egyetemre. Osztályából egyedülként, úgy, hogy a diákok között ő volt az egyetlen roma származású.

Hogy miért nem mert többről álmodni, arról azt mondja: egy borsodi fiatal számára az egyetemi diploma túl nagy lépésnek tűnik. Még úgy is, ha ígéretes tehetség. „Nagy sikereket értem el, országos versenyeredményeket is vittem haza Borsodba. Mások hittek bennem, de én nem hittem magamban eléggé, a továbblépés lehetőségével sem mertem számolni. Elérhetetlennek tűnt már csak a gondolat is, hogy egy nagyobb városban megvalósítsam az álmom. Leginkább az fogott vissza, hogy lesz-e hol laknom,

és miből élek majd. Ha fel is vesznek, hogy fogok a felszínen maradni? Félttem, hogy ha el is kezdem a tanulmányaimat, félbe kell majd hagynom, amit elkezdtem. Tudtam, hogy akkor összetörnék.”

Egyszer már történt hasonló – meséli. Nyolcadik után a Nyíregyházi Művészeti Középiskolába jelentkezett, de csak két hónapig járt oda. „Az a helyzet igazán új volt nekem. Semmit sem tudtam arról, mi az a balett, vagy hogy milyen felszerelésre van szükség, és megtörtem, nem bírtam. Anyáék sem bírták anyagilag. Ott kellett hagynom az iskolát. Ez nagy törés volt nekem, de nem hagytam ennyiben a dolgot, addig kutattam, amíg vissza nem álltam táncolni. Találkoztam Oláhné Fojdl Adriennel, aki meglátott egy fellépésen, és fölkarolt. Balettáncos volt korábban, most pedig klasszikusbalett-pedagógus Sárospatakon. Megtudta, hogy otthagytam a művészeti iskolát, segített kitarítani érettségiig, és magához vett a tánciskolába is. Amiben csak tudott, segített nekem. Végig a gimnáziumi tanéveim alatt, de akkor sem hagyott elveszni, miután bekerültem az egyetemre. Úgy érzem, az életben bármikor számíthatok rá.”

Krisztián alapfokú művészeti iskolai háttérrel szeretett volna bebecsátást nyerni a hazai táncművészeti oktatás fellegvárába, míg a többi diák jórészt művészeti középiskolából érkezett, amelynek már a napirendje is hasonló az egyeteméhez. A borsodi fiatalember azonban köztük is megállta a helyét, adottságai és tehetsége láttán tanárai alig hitték el, hogy ő csak heti két alkalommal táncol.

Krisztiánt mégis kettős érzés kerítette hatalmába, amikor felnyitotta a felvételi eredményét rejtő borítékot. Örömet beárnyékolta a jövője miatti aggodalom. Tudta, hogy szülei nem támogathatják tovább. „Azt mondtam magamnak: Krisztián, innentől kezdve talpra! Most már tényleg egyedül kell helytállnod!”

A kiszolgáltatottság-érzés eleinte csak fokozódott, hiszen a fiatalembert nem vették fel abba a kollégiumba, ahová először pályázott. Alig néhány órával a határidő letelte előtt adta be a jelentkezését a Budapesti Református Cigány Szakkollégiumba, a Refo-Romba. Ott már tárt karokkal várták. „Istennek köszönhetem, hogy sikerült megkapaszkodnom. Nagyon minimális pénzzel jöttem fel Pestre, hiszen Cigándon csak diákmunkára volt

lehetőségem. A lakhatás a legfontosabb, amit a szakkollégium nyújthat, de a havi ösztöndíj és a nyelvtanulási lehetőség is nagy segítség. A RefoRomban új családot kaptam. Olyan összetartó a közösség, annyira szeretjük egymást, és annyira jól érezzük magunkat a közös kurzusokon vagy épp a hétvégi sütögetéseken, hogy szívesen megyek haza. Mert már nem is úgy fogom fel, hogy a koliba megyek, hanem mindig azt mondom: haza.”

Krisztián elárulja, a szakkollégium egy különös meglepetéssel is szolgált. „Nagy mértékben megváltoztatta a saját cigányságomhoz való viszonyomat. Noha mindig is tudtam, hogy cigány vagyok, vidéken ez nem számított kuriózumnak. Itt viszont beszélünk róla, sőt, mindennap elhangzik az a szó, hogy cigány. A RefoRom éreztette meg velem, hogy roma vagyok, egy értelmiségi roma. És nagyon szeretek az lenni. Eközben kezdek kinyílni, hiszen amikor szeptemberben ide kerültem, nehezemre esett egy mondatot is elmondani magamról.”

Az egyetemen különösen is le kellett győznie szorongásait – teszi hozzá. Főleg, mivel kelet-magyarországi romaként kilógott társai közül. „Amikor felkerültem Pestre, egyértelmű volt, hogy vidékről jöttem, erős dialektusban beszéltem, ami itt elég furcsán hangzott. A koreográfiaórák különösen nehezek voltak. Mindenkinél elő kellett adnia valamit, aztán egy hatalmas kört alakítottunk ki, és véleményeztük egymás koreográfiáit. Hallottam, hogy a többiek milyen szépen, folyékonyan, tisztán és magabiztosan adják elő az

okosabbnál okosabb gondolataikat. Amíg nem került rám a sor, remegtem, a kezem izzadt, hebegtem-habogtam, a mester, persze, nagyon csípett. Ma már én is bátrabban szólok meg. Most már elfogadtam magam, ettől persze, még lehet, hogy fogok szebben beszélni, táncolni, de ez vagyok én, és mások is így kell, hogy elfogadjanak.”

Krisztián azt mondja, számára a legnagyobb öröm, hogy szeretik, és még ha nem a legprofibb táncosként tartják is számon, tanárai nagyra értékelik, hogy lelkesen dolgozik. De nem vitték lejjebb a lécet miatta, épp ellenkezőleg. Sőt, a fiatalember is magas elvárásokat támaszt saját maga felé. „Nem egyvalaki akarok lenni a sok közül, hanem személyiség akarok lenni. De azt is tudom, hogy ahhoz, hogy a legjobbak között legyek, rengeteget kell tennem. Tőlem mások is többet várnak, hogy még véletlenül se higgye senki, hogy velem azért elnézőbbek, mert roma vagyok. Úgy érzem, kétszer annyit kell letennem az asztalra, mint másoknak.”

Keményen dolgozik, iskolaidőben mindennap hajnalban kel, reggel 8-kor már folyik róla a verejték. A kezdeti időszakban gyakran sötétedésig gyakorolt az egyetem falai között, részben azért, hogy ledolgozza hátrányát. „Voltak, akik egy évet készültek arra, hogy ide bekerüljenek, én viszont nem voltam felkészülve ekkora hajtásra.”

Ennek ellenére tudja, hogy a helyén van, sőt, mióta zöld utat kapott álma megvalósításához, sokkal magabiztosabb. A legnagyobb változás a korábbiakhoz képest, hogy értékes ember-

nek érzi magát – áruja el. „Régebben alábecsültem magam, hiába dicsértek. Ám amióta bekerültem az egyetemre, mindent megélek. Érzékelem és felfogom a kisebb-nagyobb sikereket, kezdem érezni, hogy értékes ember vagyok.”

Krisztián elismeri: volt, hogy úgy érezte, az élet igazságtalan. „Miért van az, hogy mást tudnak a szülei támogatni? – kérdeztem. Ráadásul, hiába vagyunk szegények, nehéz volt, hogy ott kell hagynom a családomat. Köztudott dolog, hogy a romáknál milyen szeretetközeg van, kiszakadni a családból végtelenül kemény dolog. Az nem úgy van, mint a magyaroknál, hogy érettségi után automatikusan megy is a gyerek egyetemre. Anya máig sem tudta feldolgozni, hogy én eljöttem. Amikor hazalátogatok, úgy jövök vissza Budapestre, hogy sír.”

Azt mondja, a kezdeti időszakban sokat jelentettek számára a szakkollégiumi áhítatok. „Minden új volt akkoriban, zűr volt bennem. Bátorságot és megerősítést nyertem abból, hogy hallottam: Isten mennyire szeret. Ő adott erőt, hogy felálljak a legmélyebb pontról is. Ha nem így lenne, talán már más utakon járnék. Egyszerűen nem tudok mire hivatkozni, csak Istenre. Ő teszi ezt velem. A nehézségeket is engedi megélnem, hiszen tudja, hogy azokra is szükségem van, mert úgy fogok fejlődni, erősödni.”

És hogy mit jelent számára a siker? „Szeretnék hivatásos táncos lenni, világot látni, de egyelőre az a siker, ha egy kőkemény nap végén látom a mestereken az elégedettséget.”

– Jakus Ágnes –

A RefoRom tetőterén rendszeresen került sor közéleti, kulturális eseményekre.

Képeinken Ficz Emma kormánytisztviselő és Farkas Zsolt, a Khamoro Budapest Band vezetője, akik 2016 decemberében voltak vendégeink.

ABBAN TUDUNK SEGÍTENI, AMIN MI IS ÁTMENTÜNK

Gáspár Barbara a Baptista Teológiai Akadémia szociális lelkipozdó szakára jár, másodéves hallgató.

A pályaválasztás mindig izgalmas kérdés, de teológiai irányba induló fiataloknál engem különösen is foglalkoztat: hogyan kötöttél ki a baptista teológián, mi indított oda?

Ez egy hosszú történet része. Szirákon, Nógrád megyében nőttem föl. Anyukám, akit így hívok, hiszen kisgyermekkorom óta nevel, a nevelőanyám. Hívó emberként engem is gyerekkorom óta visz magával gyülekezetbe. Kiskorom óta bennem is ott van a hit, de gimnazistaként, tizenévesen lett igazán a sajátom.

Hány éves voltál, amikor hozzájuk kerültél?

Tizenöt hónapos. Anyukám eredetileg két kisiút szeretett volna örökbefogadni, csak aznap, amikor ment a gyerekekért, tudta meg, hogy a tervekkel ellentétben egy fiút és egy kislányt kap. Én nem is voltam örökbeadható, így miattam lett nevelőszülő.

Ami, az örökbefogadással ellentétben nem egész életre szól, hanem átmeneti viszony.

Igen, mégis végig ott maradhattam náluk. Ezt is Isten gondoskodásaként

tapasztaltam meg. Egy pillanatig sem titkolták egyikünk előtt sem, hogy nem vérszerinti gyermekek vagyunk, és ahogy ezt lassan, felnőve feldolgoztam, megérlelte az elhívásomat is, így jelentkeztem szociális lelkipozdói szakra.

Tehát azért, hogy hasonló helyzetű gyermekekkel foglalkozz?

Igen. Egy ideig a közgazdaságtanon is gondolkodtam, de idővel egyre bizonyosabb lettem benne, hogy az nem az én pályám. Azt tapasztalom, hogy olyan területen tudunk másoknak igazán hitelesen és hatékonyan segíteni, amit jól ismerünk, amit mi is megjártunk. Azt hiszem, Isten épp ezért engedi meg a nehézségeket az életünkben, hogy azokon keresztül – megerősödve segíthessünk másoknak. Éppen ezért választottam szakdolgozati témámnak (amit nekünk már ilyenkor le kell adni) a roma fiatalok helyzetét a gyermekvédelemben. A helyzetemből adódóan saját szemmel is belelátok a gyermekvédelem területébe, és azt látom, nagy szükség van segítségre, a lelkipozdósra a nevelőszülőknek és a

gondozottaknak is, hogy a helyzetüket ne hátrányként, hanem előnyként éljék meg.

Neked ez hogyan sikerült?

Úgy, hogy belegondolok, mennyi áldás ért engem abban a családban, ahol felnőttem. Ebben nem tudom nem Isten gondviselését látni. Nálunk a családban például senki senkihez sem kötődik egymáshoz vér szerint, mégis hihetetlenül erős ragaszkodás van közöttünk.

Egy ilyen erős családi közeg után milyen volt megérkezni a szakkollégiumba, úgy, hogy nem is a letelejtől, csak a második félévben jöttél?

Az rögtön látszott, hogy a fiatalok nagyon összetartóak, ragaszkodnak egymáshoz, a vezetők pedig szívükön viselnek minket, és amennyire a keretek engedik, rugalmasak. De közben megvolt az az érzés, ami ahhoz hasonlít, mint amikor iskolát vált az ember, hogy újként kerülök egy már meglévő közösségbe.

Azt hiszem, most már viszont teljesen befogadtak, és én is otthon érzem itt magam.

ÉPP A SZAKKOLIS FOTÓZÁS NAPJÁN KÉRTE MEG A KEZEM

Gronzinger Leila Ráckevén nőtt fel, majd egy bajai német kéttannyelvű gimnáziumba járt. A BME mechatronikai mérnöki szakán is németül végezte el az első három félévet. Jövőre az utolsó évét kezdi el az egyetemen.

Van egy öcsém, Martin, ő 17 éves. Pesterzsébeten tanul egy baptista sportiskolában, kézilabdázik. A családban a továbbtanulás eddig nem volt jellemző, reményeim szerint én leszek az első diplomás.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mechatronikai mérnöki szakára járok, azon belül pedig optomechatronika specializációra. Ez egy izgalmas szakterület, amely olyan aktuális és fejlődő területekkel foglalkozik, mint például a lézertechnika vagy a képfeldolgozás. Az egyetem első három félévét német nyelven végeztem. Kis csúszásban, de már csak egy évem van hátra a diploma megszerzéséig.

Ez így (bölcsészfüllel legalábbis) stabil szakmát, jó karriert ígér. Te hogyan látod magad diploma után?

Még nem tudom pontosan, mit hoz a jövő. Pont az utóbbi hetekben mentem át egy kisebb csalódáson az eddigi munkahelyemmel kapcsolatban, amire hosszútávon is számítottam. Így inkább úgy határoztam, hogy mielőtt diplomás mérnök leszek, szeretném a mérnöki/műszaki pálya minden oldalát megismerni. Nem csak

diplomával a kezemben a technológusoknak és gyári munkásoknak munkát osztani, hanem az ő oldalukat is megismerni, hogy egyszer egy jó mérnök válhasson belőlem.

Honnan hallottál a RefoRomról?

A Roma News videójában hallottam a helyről. A felvételre sajnos nem tudtam eljönni, így én a pótfelvételi során kerültem be ide. Az első év, így visszatekintve, magában hordta a kezdet nehézségeit, de már ekkor is látszott, hogy ez egy jó dolog, aminek még ki kell fornia magát, és úgy látom, idővel és közös munkával egyre jobb lesz.

Mi az, amiből ez látszik? Ha a pozitívumokat nézzük, mi az például, amire szívesen visszagondolsz majd ebből az évből?

Elsősorban az, hogy rengeteg új emberrel ismerkedtem meg, és ami ebben a legcsodálatosabb, hogy olyanokat ismerhettem meg közelebbről, akik által/közvetítésében az Úrral is közelebbi kapcsolatba kerülhettem. Ezért nagyon hálás vagyok. És persze különösen azért, hogy Csík Danit, a vőlegényemet is itt ismertem meg közelebbről. Egy másik ösztöndíjprog-

ramban, a Romver-ben is láttuk már egymást, egy angol órára jártunk, de akkoriban valahogy sosem beszélgettünk. Itt ismertem meg őt igazán, és pont azon a napon kérte meg a kezem, amikor a szakkollégiumi fotózás volt, és ezek a képek elkészültek.

A szakkollégiumi keretek közül több olyan is volt, ami a szakmai pályafutásomat segítette: ilyen volt a mentorprogram és a különtanár. De maradandó volt a kutatási projekt te-repmunkájában is részt venni. Cigányul csak keveset tudok, és nagyon megterhelő volt lelkileg ezt a szegénységet látni, ami Tiszavasváriban van. Mégis erőt adott, hogy láttam: az emberek bizodalma az Úrban van.

ITT SZEMÉLYESEBB A KAPCSOLAT A TÖBBIEKKEL

Gusztos Éva Kiskunhalason született, másodéves vegyészmérnök-hallgató a BME-n. Két öccse van, egy húsz- és egy hároméves.

Hogyan lettél vegyészmérnökhallgató?

A nagyobbik öcsém csak egy évvel fiatalabb nálam, így gyerekkoromban sokat játszottam vele: fociztunk, fára másztunk, legóztunk... szóval nem volt Barbie-babám. Az iskolában a matematika volt az erősségem.

Ettől még lehettél volna közgazdász is...

Igen, de talán az, hogy kertes házban nőttem föl, sokat voltunk kint, szerettem mindent megvizsgálni, szétszerelni – szintén a vegyészmérnöki pálya felé irányított. Édesapám szobafestő, a nagyobbik öcsém villanyszerelő. Engem is a gyakorlatias pályák vonzanak inkább. Tinédzserkoromban többen mondták, hogy ez nem egy „lányos” pálya, de engem ez érdekel. Gondolkoztam még az orvosi pályán is, de mivel nem túl jó a látásom, maradt a mérnöki pálya. (Itt használhatok mikroszkópot, de egy műtét közben ez problematikus lenne.)

Mik a hosszú távú céljaid, terveid? Milyen állást képzelsz el magadnak?

Leginkább gyári munkát szeretnék gumiiipari vagy műanyagipari területen. Szeretek műanyagokkal foglalkozni. A kutatás is érdekel: hosszútávú terveim közé tartozik az is, hogy a

kisebbik, jelenleg hároméves öcsémrel közös laborunk legyen az akadémián. Jó úton halad, tavaly mikroszkópot kért tőlem karácsonyra, a születésnapjára pedig egy vidám kémia-szettet.

Ha jól tudom, nemrég egy „ereklyét” is szereztél egy ilyen gyakorlaton.

Igen, egy gyárlátogatási gyakorlaton kaptam egy műanyag habból öntött malacot, amit a mai napig a szobámban őrzök. Többet kiosztottak, de az elsőt én kaptam, mert hibátlan lett a beugróm, és a nehezebb kérdésekre is tudtam válaszolni.

Korábban egy nagyobb kollégiumban laktál, ahol többen voltak a te szakodól. Most a RefoRomban viszont sokféle egyetemistával laksz: nem okoz nehézséget, hogy senkivel sem tudsz igazán a vegyésztéről beszélgetni?

Egyáltalán nem, sőt! A régi kollégiumomban csak szakmai dolgokról beszélgettünk, de mindenkivel felületesebb volt a kapcsolat. Itt személyesebb a kapcsolat a többiekkel, ami nyilván azzal is összefügg, hogy nem-hogy háromszázan, de még harmincan sem vagyunk, és több a közösségi tér: a konyhában sok kollégiumban

nincs asztal, csak melegíteni tudsz és a szobádban enni, itt hatan-nyolcan együtt tudunk enni, kávézni, megünnepeljük egymás születésnapját is. De ott a lenti tanulószoba vagy a tetőtér is, ahol közös filmezések és más programok vannak.

A HIT KÖZÖS NEVEZŐ

Harmati Fruzsina másodéves közgazdász-hallgató a Corvinus Egyetemen, szeptemberben kezdi az utolsó tanévét, amit fél év szakmai gyakorlat követ.

Hogyan döntöttél a közgazdaságtan mellett? Egyértelmű volt, vagy több szakon is gondolkoztál?

Nem volt egyszerű döntés: sok dolog érdekel, így nehéz volt irányt választani. A zenét és a fotózást is nagyon élvezem, de a szüleim és én is úgy gondoltuk, jó, ha van egy stabil, jól fizető állásom. Szeretek idegen nyelveket tanulni, a földrajz és a történelem is a kedvenc tárgyaim közé tartozik. Történelemből csináltam az emelt szintű érettségit is... a matematika mint irány egy váltás volt. Több szempontból is szeretem, például matekból sosem kellett magolni, inkább rendszerben gondolkodni, átlátni, megérteni dolgokat.

Eredetileg nemzetközi tanulmányok szakra jelentkeztem, ott a földrajz- és a nyelvtudást is hasznosítottam volna, a jelentkezésnél azt írtam be elsőnek, de oda nem vettek fel.

A közgazdaságtant másodiknak írtam be, mondták, hogy az első év nehéz lesz, de utána már szerethető. Alapvetően ezt gondolom én is, a gazdaságmélelet szakirányt választottam, és élvezem.

Debreceni vagy, és ott is elég jó nevű egyetemek vannak. Miért jöttél mégis Budapestre?

Ennek több oka is van. Azt gondolom, a közgazdaságtant leginkább itt

érdemes tanulni. Ugyanakkor az is benne van, hogy ki akartam próbálni, milyen elköltözni otthonról, a szülőktől külön élni.

Egyke vagyok, így szülői gondoskodásból elég sok jutott nekem. Az egyetem talán épp annak is az ideje, hogy a szülőkről való leválást gyakoroljuk.

Egykeként nem nehezebb beilleszkedni egy közösségbe, ahol nem egy-két-három, hanem még több emberhez kell alkalmazkodni?

Szokták mondani, hogy akinek nincs testvére, az nehezebben illeszkedik be, de én sokszor hallom azt is, hogy „ahhoz képest” elég társasági ember vagyok. Valójában élvezem a társaságot, a közösséget, de egy idő után vágyom a magányra, hogy „töltődjem”.

És annyira nem vagyok zárkózott: gimnazistaként kapcsolatba kerültem az SDG diákmozgalommal, ez is nagy lépés volt a közösségi lét felé. A Debreceni Református Gimnáziumba jártam, és Semlyényi Danival voltunk egy adventi csendeshétvégén. Ez olyan erős hatással volt ránk, hogy kezdeményeztük egy csoport alakítását a gimnáziumban. Ez abban is nagy segítség volt, hogy mikor érettségi után Budapestre kerültem, ne érezzem magam olyan elveszettnek, hiszen itt rögtön be tudtunk kapcsolódni az SDG itteni csoportjába.

A református közeg ezek szerint nem volt ismeretlen. De milyen volt nem romaként egy cigány közösséghez kapcsolódni?

A RefoRomról Katona-Hegedűs Annától hallottam, aki a szakkollégiumban és az SDG-ben is jelen van. Előtte semmilyen meghatározó kapcsolatom nem volt a cigánysággal, így kíváncsisággal, nyitottsággal jöttem. És nagyon jó barátaim lettek itt, nagyon remélem, hogy megmarad velük a kapcsolat. Legtöbbjünkkel a hit egy közös nevező, így van egy alap, amire építhetjük a kapcsolatot.

És bár szokatlan volt, hogy nincs saját szobám, első félévben nagyon örültem, hogy Vig Erikával kerülhettem egy szobába, aki akkor már bőszen készült az esküvőjére.

Ami azért is hasznos lehetett, mert ha jól sejtem, te is az esküvődre készülsz.

Így igaz, augusztusban házasodunk össze Semlyényi Danival, akivel már Debrecen óta ismerjük egymást, de decemberben megkérte a kezem. A szeptembert valószínűleg egy albérletben kezdjük, de szeretnénk, ha külsősként a közösség részei maradhatnánk.

AZ ELSŐ ÉV FANTASZTIKUS VOLT

Kovács Szandra pályája már eddig is szép ívet írt le Erdőhorvátiból a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumába, onnan a Budapesti Gazdasági Egyetemre, onnan pedig az MTV gyakornoki pozíciójába. Ki tudja, hol áll meg...

Hol születtél, honnan érteztél Budapestre?

Borsod megyében nőttem fel egy kis faluban, Erdőhorvátiban. Oda jártam általános iskolába, majd Sárospatakon végeztem a gimnáziumot. Most a Budapesti Gazdasági Egyetemen tanulok, pénzügy és számvitel karon, azon belül emberi erőforrások szakon. Most fejezem be az első évet.

Ezek szerint a HR területén látod a jövődet?

Nem egészen: jelenleg az MTVA-nál dolgozom, mint gyakornok riporter. Éppen ezért szeptembertől levelezőn szeretném folytatni tanulmányaimat.

Tehát hosszú távon a tévénél tervezel maradni?

Igen, szeretném ott kialakítani a karrierem, de hosszú távon inkább vágóként, mint riporterként.

Ilyen intenzív élmények, váltások, tervmódosítások közepette a szakkollégium első évét hogy élted meg, hiszen ez szintén egy új közeg, egy formálódó közösség.

Az első év fantasztikus volt. A közösség, ami kialakult, családi és hihetetlenül összekovácsolt. Áldásnak tartok minden embert, akit itt megismerhettem. Életre szóló barátságok köttettek, és mind szakmai, mind emberi viszonylatban igen magasra tette a mércét.

Persze voltak „gyengébb” napok bennmaradós hétvégén, de azokra is örömmel gondolok vissza. A RefoRo-mot egy nagyon meghatározó dolognak tartom az életemben, és mindig a szívem csücske lesz!

Apropó szív: ha jól sejtem, több szakkollégistával együtt a te életedben is közeleg egy nagy nap?

Igen, bár jelenleg a munkámra öszszepontosítok, szeretnék megfelelni minden téren, emiatt az esküvőm egy kicsit halasztódik, de nem sok időre, remélhetőleg tavasszal megtartjuk.

Bár fontos a munka, és úgy tűnik, most megtaláltam a hivatásom, alapvetően mindig is családcentrikus voltam, amit a nagy családomnak köszönhetek: három testvérem van, egy bátyám egy öcsém és egy nővérem, aki sajnálatos módon kiskoromban meghalt.

Anyai nagymamám a szomszédban lakik, így ő is kivette becsülettel a részét a testvéreim és az én nevelésében egyaránt.

AKI KERESZTÉNY ROMA SZAKKOLLÉGIUMOKBÓL SZAKDOLGOZIK

Lakatos Attila állami gondozottként nőtt fel, ahol ugyan értelmi fogyatékosként könyvelték el, ma már végzős diakónushallgató, aki épp a következő egyetemi szakot, a szociális munkát készül elvégezni, hogy az állami gondozottak életét segíthesse. Az Aranypánt-díjra is jelölt fiatalal már több interjút is olvashattunk. A Wáli István Református Cigány Szakkollégiumban bejárós hallgató volt, a budapesti szakkollégium indulása óta pedig a RefoRomban él. Ezúttal az itteni légkör-ről és a jövőbeli terveiről faggattuk.

Hogyan fogant meg benned az igény, hogy a diakónia után a szociális munka alapszakot is elvégezd?

Állami gondozottakkal szeretnék foglalkozni, ehhez pedig kell a szociális munka-képesítés, hiszen – ahogy a neve is mutatja, ez nem egyházi, hanem állami terület. Ugyanakkor úgy érzem, rengeteget lehetne tenni a nevelőotthonban élő gyerekekkel, gyakran a szívem megszakad, mikor velük beszélek. Mögöttük semmilyen támogató, családi háttér nincs.

A legveszélyesebb az a fázis, amikor kilép a gyerekvédelmi hálózathoz. Sok az addiktív hajlamú fiatal. És nagyon sok veszéllyel jár az, hogy, amikor kikerülnek onnan, egyben megkapnak egy nagyobb összeget, amit sokszor nem tudnak kezelni, így hamar elfogy, mert nem készítik föl őket erre. Ahogy arra sem, hogy hogyan kell önéletrajzot írni, állásokra jelentkezni.

Látom, valóban szívügyed ez a téma...

Igen, hiszen személyesen is érintett vagyok ebben. Néha visszajárok Velencére, ahol én is felnőttem, és sajnos azt látom, hogy semmi sem változik. Eredetileg ebből a témából szerettem volna írni a szakdolgozatom is, de rá kellett, jöjjenek, hogy ez nem egyházi téma, hiszen ott nincs gyerekvédelem, csak nevelőszülői hálózat.

Felmerült még, hogy idősekkel foglal-

kozzam, de az én beszédes, túlmozgásos alkatom talán sok lenne az időseknek, ők jobban járnak egy nyugodtabb alkatú segítővel, én pedig a fiatalok között talán még hasznát is veszem a karakteremnek.

Végül milyen szakdolgozati téma mellett döntöttél?

Épp most dolgozom rajta, a keresztény roma szakkollégiumokról fog szólni.

Logikus választás, hiszen kettőt saját bőrödön is megismertél, kéznél van a „nyersanyag”. Személy szerint neked mit jelent, milyen érzés ide tartozni?

Azt, hogy hogyan épül föl egy szakkollégium, milyen kurzusok, rendszerek vannak, már megismertem a debreceni WISZ-ben. Ugyanakkor ott külsőként nem tudtam annyira a közösség tagja lenni, hiszen csak a szakkollégi-

umi hétvégékre utaztam oda, de nem laktam ott. Itt egy lakóközösség részei is vagyunk, és ez sokat jelent. Nagyon gyorsan megszoktuk, elfogadtuk, megismertük egymást. Úgy látom, mindenkinek megvan az a két-három ember itt a kollégiumban, akivel meg tudja osztani, ha valami problémája van. Egy ideje tervezünk már egy közös városnézést, hiszen a legtöb-

ben vidékről jöttünk, és szeretnénk együtt, „turistaszemmel” is megnézni Budapestet.

Nagyon örülök annak is, hogy itt nemzetközi kollégisták is vannak, a szobatársam például egy etióp fiatal, aki klinikai pszichológusnak tanul. Vele is gyakorlom az angolt, hiszen a szakdolgozat mellé nyelvvizsga is kell a diplomához.

VAN EGY KOMOLY TERVEM

Meggyesy Márta rajong Japánért és a magyar néptáncért, de sokáig ő sem gondolta, hogy a kettőből egyszerre írhat szakdolgozatot.

Hol töltötted a gyerekkorod?

Egy kis faluban, Nagykerekiben nőttem fel, a román határ mellett, hét gyerek közül a hatodikként. Apám a vasútnál dolgozott, anyukám a gyerekekkel otthon volt. Ez nekem nagyon sokat jelentett, mindig otthon várt, mindig lehetett hozzá fordulni. A középiskolát Hajdúböszörményben végeztem el. Ott részt vettem az Arany János-programban is, ami a szakkollégiumhoz hasonló támogatási rendszer a középiskolásoknak.

És a cigány szakkollégiumok világa sem volt ismeretlen a családotokban.

Az egyik nővérem Szegeden, a másik Nyíregyházán szakkollégista. A Reformromról az unokatestvéremtől, a debreceni Wáli István Református Cigány Szakkollégiumból épp most kiköltöző Zilahi Rékától hallottam. Ennek ellenére sokat hezitáltam, hogy jelentkezem-e, hiszen a japán szak nehéz, és

mellette itt is kell teljesíteni. És azon is izgultam, hogy nemcigányként mennyire tudok majd beilleszkedni.

És hogy sikerült?

Sokkal jobban, mint vártam, már az első hetekben elszálltak a félelmeim, aggodalmaim.

Hat testvér mellett gondolom, elég jól megtanultál alkalmazkodni, közösségekben élni.

Igen, bár alapvetően csendesebb, zárkózottabb alkat vagyok, de itt ezzel együtt jó lenni, odafigyelünk egymásra, nagyon szeretem például, hogy megünnepeljük egymás születésnapját.

Ha jól tudom, látogatod Balogh Tibor alkotóműhelyét is.

Igen, ez egy nagyon jó hely arra, hogy teljesen kikapcsolódjak, elfelejtsek mindent, és csak rajzoljak vagy fessek, csak a formákra koncentrálok.

Japán szakon tanulsz, a Károli Gáspár Református Egyetemen, mi érdekel ezen belül?

Van egy komoly tervem: a japán mellett a másik nagy szenvedélyem a néptánc. Sokat gondolkoztam, hogy hogyan tudnám a kettőt együtt hasznosítani. Erdélyben egy tánctáborban tudtam meg, hogy a japánok nagyon szeretik a magyar néptáncot: sokan közülük járnak Magyarországra tanulni, de Japánban is évtizedek óta oktatják. Ez adta az ötletet, hogy a szakdolgozatom a magyar néptánc Japánban való jelenlétéről és ennek történetéről írjam. Ezt a témát még senki nem kutatta, ez egyszerre előny és hátrány is. Most ott tartok, hogy készítettem egy kérdőívet azoknak a japánoknak, akik ide járnak táncolni. Úgy látom, a részükről is nagy a lelkesedés és érdeklődés a téma iránt, így remélem, hogy végig tudom vinni ezt a kutatást.

ELVETHETÜNK MAGOKAT, AMIK KIKELNEK MAJD

Rézműves Szabina elsőéves teológushallgató a Pütkösi Teológiai Főiskolán. A főiskola kollégiumában lakik, bejárós a RefoRomba, ahova a második félévben csatlakozott.

Hogyan jött a döntés, hogy teológiai főiskolára jelentkezel?

Szabolcs megyében egy keresztény családban nőttem föl, de nekem nem volt személyes kapcsolatom Istennel. Aztán volt egy pont, amikor megtértem. Nem volt kihez fordulnom csak Istenhez. Előtte érettségim sem volt, a tizedik után otthagytam az iskolát, de a megtérésem után Isten vezetésével megcsináltam azt is, mert korábban nem szerettem iskolába járni.

Mit fogsz kezdeni utána?

Hittanoktatónak tanulok, egy iskolában vagy gyermekotthonban szeretnék majd tanítani. Ez egy BA-képzés, szeretnék majd kisebb és nagyobb gyerekeket is tanítani.

Visszamennél Hodászra, vagy itt maradnál Budapesten?

Mindenképp a városban szeretnék maradni. Ahonnan jövök, ott semmilyen lehetőség nincs, hogy ezzel elhelyezkedjek.

Sokak szerint a hit nem tanítható, vagy legalábbis gyerekkorban nincs értelme, hiszen a hit egy felnőtt döntés eredménye tud csak lenni.

Valóban felnőtt döntés, én is már felnőttként tértem meg. De amikor megtértem, az előhozta a gyerekkori bibliaórákat, az otthon hallottakat. Tehát a hitet meg lehet alapozni gyerekkorban, amikor még fogékony az ember. És amikor eljön az ideje, a Bibliáról tanultak elő jöhetnek, a Szentlélek emlékeztet arra, amit a hittanórán hallottunk. Elvethetünk magokat, amik kikelnek majd.

Van szerinted külön módszere annak, hogy cigány gyermekeknek tanítsunk hittant?

Szerintem nincs külön módja, egy evangélium van. Alapvetően azt látom, hogy a roma gyerekek nagyon fogékonnyak az evangéliumra.

Valamilyen hit van a cigányok többségében, ha nem Istenben akkor valamilyen okkultizmusban, erre érdemes

kiemelten figyelni, amikor cigányok között szolgálunk.

Bejáróként mennyire tudsz részesévé lenni a közösségnek?

Nekem is kérdés volt ez az elején, de azt tapasztalom, hogy a sok segítség, a nyelvórák, az ösztöndíj mellett így bejáróként is kapok a közösség élményéből a szakkollégiumi hétvégéken vagy a bibliaórákon. Olyan találkozásokat beszélgetéseket is megtapasztaltam itt, amikért hálás vagyok Istennek.

VONZÓ VOLT, HOGY EGY INDULÓ KÖZÖSSÉGBE LÉPHETEK BE

Semlyényi Dániel közigazgatás-szervezést tanul a közszolgálati egyetemen. Másodéves. Biharkeresztesről jött. Mivel a Debreceni Református Kollégiumban tanult, már ott hallott a Wáli István Református Cigány Szakkollégiumról.

Mennyire volt egyértelmű számára, hogy egy cigány szakkollégiumba jelentkezett?

Egyrészt a hely református jellege, másfelől a szakkollégium-jelleg vonzott, a cigány közösséggel való együttélés pedig egyfajta kíváncsiságot keltett bennem.

A neveltetésem révén természetes a cigány kultúra megbecsülése, elfogadása, hiszen református családból jövök. A szakdolgozatomat is a cigány kisebbségi önkormányzatok munkájából írom, így ahhoz is hasznosak lehetnek az itt tanultak. Végül az is vonzott, hogy egy induló szakkollégium első évfolyamánál lehetek jelen.

Az, hogy ez egy induló intézmény, most alakuló közösség, mennyire határozta meg az első évet?

Ha belegondolok, mikor először beléptünk ide, még szinte senki senkit nem ismert. Ez adott egy könnyebbséget is: itt mindenki új, nem voltak klikkek, nem egy meglévő csapatba kellett betagozódnunk.

A szakoddal mi a terved, milyen karriert képzelsz el magadnak?

Közigazgatásra, vagy államigazgatásra készítek föl. Gondolkozom azon, hogy átmenjek jogra. Ha a közigazgatásban helyezkedek el, akkor legszívesebben jegyző lennék.

Biharkeresztesen? Vagy Pesten? Vagy máshol?

Ha Budapesten, akkor az államigazgatásban. De a lelkem mélyén visszavágyom Debrecenbe, és ott dolgoz-

nék, vagy abban a régióban valahol jegyzőként.

Milyenek a szakkollos hétvégék, programok?

Bár hiányzik a két kemény hét közötti pihenés, amikor szakkollos hétvége van, különösen a személyiségfejlesztési modulokat szeretem, abból – úgy érzem, sokat profitáltam. Az itteni hitélet pedig otthonosságot adott, hiszen a szakkollégium lelkészét, Katona-Hegedüs Annát már ismertem az SDG diákmozgalomból.

MEGOSZTJUK, AMINK VAN

Sztojka Szabina nemzetközi kapcsolatok és református teológia-szakos hallgató Kiskunhalasról. A hit és a nemzetközi környezet egyaránt éltető közeg számára, a RefoRomban pedig a kettő együtt van jelen.

Hogyan dőlt el benned, hogy lelkész leszel? Hiszen volt egy „rendes szakmád”, a nemzetközi kapcsolatok. Egy korábbi interjúban már mesélted, hogy egy angoltáborban tértél meg, de tudunk keresztyén üzletasszonyokról is. Hogyan született meg benned az elhívás?

Erre nehéz válaszolni, mert a döntés pillanatában másként láttam ezt, mint most. De ennek a története alapvetően a kiskunhalasi gimnáziumban kezdődik, mégpedig azzal, hogy – eredendően katolikus létemre – református hittanra jelentkeztem, mert úgy hallottam, hogy ott nem írunk dolgozatot. Ennek az lett a vége, hogy – miután egy nyári angoltáborban megtértem – 18 évesen konfirmáltam is. Már ekkor felmerült bennem, hogy teológiára jelentkezem, de a hittantanárom lebeszélte erről, majd én is lebeszéltem magam. Végül, mivel mindig is szerettem a nemzetközi környezetet, nyelveket tanulni, cserediákok, önkéntesek között lenni, nemzetközi kapcsolatok-szakra jelentkeztem Szegedre.

Ott az egyetem mellett eléggé belefolytam a gyülekezeti életbe, és közben megismerkedtem Dani Eszterrel és a cigánymisszióval. Majd, épp mikor már minden

rendeződni látszott, és belenyugodtam abba, hogy nem csak teológusként szolgálhatom Istent, egy istentiszteleten kaptam egy olyan elhívást, ami után szinte megkönnyebbülten hoztam meg azt a döntést, hogy mégis a református teológián a helyem.

A teológushallgatók hagyományosan a Ráday utcában laknak...

Igen, engedélyeztetnem kellett, hogy ide költözhessek a szakkollégiumba. Ezen azóta is sokan csodálkoznak, van, aki megkérdezi, miért nem volt jó ott? Kétségtelenül van néhány praktikus előnye annak, hogy itt lakom, például innen nyáron sem kell kiköltözni. De persze nem csak erről van szó, nekem személy szerint nagyon jót tesz, hogy nem csak teológusok között vagyok. Nyitott a személyiségem, szeretem a színes közeget, amilyen ez is. Ugyanakkor én ebben a környezetben különösen otthonosan mozgok, itt elfogadják, hogy könnyen konfrontálódok, hogy nyíltan kimondom a véleményem. A legtöbb kollégistával hasonló nehézségek között nőttünk fel, hasonló történetekből jövünk, így félszavakból is megértjük egymást.

Az én identitásom egyébként is kettős, hiszen csak apai ágon vagyok cigány

származású, az hogy itt lakom, erősíti az identitásom cigány részét és ennek elfogadását. Ez olyan apróságokban is megmutatkozik, hogy például nagyon erős közösségben élünk. Megosztjuk, amink van: lelki és fizikai szinten, az ételünket ugyanúgy, mint a történeteinket, érzelmeinket.

Külön szívfolt, hogy kollégistaként most etiópok is laknak itt, én ugye nagyon szeretem a nemzetközi közeget, ráadásul amikor egy önkéntes évet töltöttem Angliában, épp etióp menekült nőkkel foglalkoztam. Az itt lakó diákok etióp ortodoxok, ami egy sajátos árnyalat az ortodox teológián belül is. Nagyon jókat beszélgetünk, teológiáról, kultúráról, sokat tanulunk egymástól.

EGY GYÜLEKEZETPLÁNTÁLÁSON DOLGOZUNK EGYÜTT

Vig Miklós és Erika esküvője novemberben volt, így már nem csak évfolyam-, de házastársak is. Mindketten a Baptista Teológiai Akadémia hallgatói: Miklós lelkesnek készül, Erika missziológiát és szociális lelkigondozást tanul.

hallgatók

Hol tartotok most a képzésben, mennyi van még hátra?

Most vagyunk másodévesek, még két év van hátra az alapképzésből, majd még plusz két év a mesterszak.

Ha jól tudom, már az egyetemi éveket sem az iskolapadban töltitek...

Hetente háromszor járunk Tatárszentgyörgyre, ahol egy gyülekezet-plántálásban dolgozunk együtt. Akkor csatlakoztunk, amikor már egy éve működött ott egy misszió, házicsoporthoz alakultak, néhány család összejár Bibliát tanulmányozni. Ezt igyekezünk továbbépíteni egy működő gyülekezet irányába.

Eibert próbáló feladatnak tűnik, hiszen egy nagyon nehéz helyzetű településről van szó.

(Erika) Nem könnyű. Másfél éve, szinte teljesen kezdőként kerültem ebbe a misszióba. Számítalan olyan helyzettel szembesültem, amivel nem tudok mit kezdeni. Huszonévesen, fiatalként odamenni beszélgetni nálam tapasztaltabb és sokkal nehezebb helyzetben lévő emberekkel, akiken gyakorlatilag én sem tudok segíteni, de ha meg is próbálnék tanácsot adni, akkor sem fogadnák meg, hiszen a szemükben

én csak egy fiatal lány vagyok. Ezekből a tapasztalatokból kiindulva kezdtem el inkább gyerekekkel foglalkozni, az óvodástól a tizenhárom-tizenévesekig.

Ebben is vannak kihívások, hiszen a felső tagozatos lányok közül, akiknek nemrég elindítottam egy csoportot, sokan nemi életet élnek, párkapcsolati problémákkal jönnek hozzám. Én igyekszem nekik az Ige alapján egy új, bibliai perspektívát adni.

Az segít, hogy ti is cigányként mentek oda, nektek is megvan a saját történetetek?

Tatárszentgyörgyön konkrétan pozitívumnak érzem, és segít, hogy cigányként szólítjuk meg őket, különösen az, hogy én magam is példaként tudok szolgálni feléjük, el tudom mondani én honnan jutottam el a főiskoláig, hogy szülői támogatás nélkül is lehetséges.

Hogyan választottátok a baptista teológiát?

(Erika) Mindig is szerettem volna másoknak segíteni, számítalan civil, karitatív szervezetben megfordultam, és a baptistáknál kaptam olyan iránymutatást, ami a főiskolára vitt. A családom nem volt egyértelműen lelkes, hiszen

alapvetően katolikusnak neveltek. De lassan megbarátkoztam vele.

(Miki) Erdélyben, Gyergyószentmiklóson nevelkedtem, általános iskolás voltam, mikor csatlakoztam egy helyi baptista közösséghez, ahol megfogott a közösség, az odafigyelés tapasztalata. Tizenévesen tértem meg, mindennél fontosabbá vált, hogy Isten Országának polgára legyek, és másokat is ide segítsek.

Heti három nap Tatárszentgyörgyön nem kevés, hogyan tudtok emellett tanulni? Az ott végzett szolgálat beszámít a tanulmányaitokba?

(Miki) Nekem igen, ez az évközi legáció része, de emellett persze még sok egyéb tantárgyat is teljesíteni kell.

Hogy érzitek magatokat itt a RefoRomban?

(Miki) Kialakult itt egy baráti társaság, akikkel sok mindent meg tudunk osztani, a képzések pedig sokat tesznek hozzá az általános műveltségünkhöz.

(Erika) Azért is hálás vagyok, hogy a vezetőség hozzájárult ahhoz, hogy kapjunk egy saját szobát, így van egy kis közös terünk. Ugyanakkor továbbra is a közösségben maradhatunk.

CSÜTÖRTÖK ESTÉNKÉNT: MŰV-TEREM

A RefoRom megnyitásakor a kollégium melletti kis házban Balogh Tibor vezetésével egy képzőművészeti, vizuális kultúrával foglalkozó alkotóműhely is megnyílt. A MŰV-Terem néven futó projekt csütörtök esténként ad módot az itt lakóknak, hogy fessenek, vagy akár képekről, látásról, vizualitásról beszéljenek.

Hogyan született meg az ötlet, hogy – a roma szakkollégiumok között elsőként és eddig egyetlenként – egy művészeti műhely jöjjön itt létre?

Káli-Horváth Kálmánban, az intézmény igazgatójában fogant meg a műhely ötlete, és mivel nemcsak gyerekkorunk óta tartó barátság, de szakmai kapcsolat is összeköt minket, mindketten a Free-presszionista csoport tagjai vagyunk, és vezettem már hasonló foglalkozásokat, így örömmel vettem a megkeresését.

Mit takar a műhely furcsa elnevezése?

A MŰV-terem elnevezés a műhely sokoldalúságára utal. Ez nem csak egy alkotótér, egy műterem, de itt művészettörténetet, művészetelméletet is tanulunk, tehát nem csak műterem. És mindezt olyan gyakorlatias formában, hogy az bárkinek, egy mérnök- vagy közigazdászhallgatónak is ugyanolyan izgalmas legyen.

Van a hallgatókban igény, fogékonyság a művészeti programokra?

Nyilván nem mindegyiküknek, de sokuknak igen. Én a művészet elemző hozzáállását, a látás tudatosságát szeretném átadni, és azt gondolom, ez szakterülettől függően mindenkinek a hasznára válik, hiszen ez a

közös emberi lényegünkhöz tartozik. Az alapvető formákkal, a térrel kell tisztába jönnünk.

Ez a gyakorlatban hogyan történik?

Ma például a körről és annak perspektivikus torzulásáról, az ellipsziszről tanultunk. Többen is voltak, akik annak ellenére körnek rajzolták le a pohár száját, hogy az egy kicsit is oldalról nézve már ellipszisnek látszik. Mert az agyunk cenzúráz. És nem csak az ellipszisekkel, de az emberekkel kapcsolatban is. És máris nem csak a térábrázolásról beszélünk, hanem egy tágon értelmezett látásmódról, tudatosságról. Arról, hogy individuumként nem egy légüres térben létezzünk, hanem körülöttünk ott egy környezet, amivel valamilyen viszonyban vagyunk, és jobb lesz az életünk, ha erre a viszonyra odafigyelünk, gondolkodunk róla.

És mennyire van a reformos diákoknak idejük a tanórák, a szakkollégiumi hétvégék, a vizsgák, az önkéntesség mellett MŰV-terembe járni?

Nem nagy létszámban, de egy kis, elkötelezett csapat rendszeresen jár. Néhányan azért, hogy aktívan pihenjék ki a monoton tanulást, mások azért, mert gyerekkoruk óta szeretnek raj-

zolni, festeni, és ebben fejlődni szeretnének. A témákat is nagy nyitottsággal közelítjük meg: volt, amikor egy diák saját fotóit beszéltük át, de volt olyan is, amikor megnéztük a Lány gyöngy fülbevalóval című filmet, és aztán közösen beszélgettünk a filmről és a képről is, aminek a történetét elmeséli.

Mivel közismert, hogy nem csak elméleti szakember vagy, nem hagyhatom ki, hogy saját képeidről is kérdezzek. Min dolgozol mostanában?

Épp jókor kérdezed, most egy nagy projekt közepén tartok. Egy korábbi képem, a palatáblára festett bárányfejű, atlétás-boxkesztyűs alakot ábrázoló Frankó Manus című kép új variációin dolgozom: több egymás mögötti üveglapra festett részletből áll majd össze.

Tehát egy-egy üveglapon csak egy-egy képrészlet lesz, és egymás mögé helyezve látjuk meg majd a teljes képet?

Kicsit hasonlóan ahhoz, mint ahogy más munkákhoz a Photoshopt használom. Ott is layerekkel, azaz rétegekkel dolgozom. Ezt a gondolkodásmódot viszem most át a festészetembe is: az elmúlt időszakban egyre bonyolultabb képekbe fogtam, ezért felmerült bennem az igény, hogy egy

kép születését rétegekre bontsam. Ez egy kicsit lecsupaszító élmény is, hiszen felfedem a kép elkészülésének folyamatát a néző előtt, ugyanakkor az abba vetett bizalom kiábrázolása is, hogy benne, a kép szemlélőjében majd összeáll az a kép, amit én itt részletekre bontok. És ami egy kicsit mindig más kép lesz, mint ami bennem születik meg: hiszen például az egyik kép háttereként használt Nyugati Pályaudvar valószínűleg mindenből kicsit más gondolatokat, emlékeket vált ki, de az valamiképpen mindig kapcsoló-

dik az adott helyhez és az utazáshoz. Ugyanígy megpendítik az új képek az aktuális migránshelyzetet is, amihez nekem cigányként nyilván kicsit más a viszonyom, mint a többségi társadalom tagjainak. Az egyik bárányfejű alakomnál a zöld szín szimbolizálja azt a kicsit ufó-szerű idegenséget, amiben úgy érzem, a bevándorlás és az itteni kisebbségi lét együtt tud megfogalmazódni.

MŰV-TEREM

CSÜTÖRTÖK, JAN. 05-ÉN, ESTE 19.30 H

TÉMA: LEÁNY GYÖNGY FŰLBEVALÓVAL
CÍMŰ FILM ELEMZÉSE, BESZÉLGETÉS

HELYSZÍN: KIS HÁZ MŰTERMÉBEN

MINDEN KEDVES ÉRDEKLŐDŐT VÁRUNK!

RefoRom

Református Gyülekezetek

BUDAPESTI
REFORMÁTUS
CIGÁNY
SZAKKOLLÉGIUM

Nemzeti
Tehetség Program

NTP-SZKOLL-A-M-16-0001

Balogh

BALOGH TIBOR SZAKKÖRVEZETŐ

Alkotótábor a RefoRomban

SZÁMÍT, HOGY HÍVÓ EMBEREKKEL DOLGOZOM

Boda Tünde mielőtt a RefoRom gazdasági vezetője lett, egy geofizikai kutatóintézetben pályázatokkal foglalkozott, majd a pilisvörösvári tanodában önkénteskedett.

Egy frissen alakult intézménybe kerülni gazdasági vezetőnek, felállítani egy addig meg nem lévő rendszert lehetőség vagy probléma?

Egyszerre lehetőség és probléma. Nincs egy felállt szisztéma, amit rám hagynak, ellenben nincsenek is bevált receptek, mi alakítjuk ki a munkamentet, így a hibák a saját hibáink, nincs kire fogni.

Jól sejtem, hogy mivel a legtöbb kolléga hozzád képest sokkal „bölcsebb”, így te vagy a csapatban a leggyakorlatiasabb?

Alapvetően sosem éreztem magam túl gyakorlatiasnak, földhöz ragadtnak, de tény, hogy ebben a csapatban annak számítok. Műszaki pályáról jöttem,

ami ugyan alapvetően nem gazdasági, de egy kicsit más. Ugyanakkor bennem is megvan az a humán igény, amivel az itteni kollégák bírnak, így szeretek ebben a csapatban dolgozni.

A diákokkal mennyire vagy kapcsolatban?

Az elején volt, amikor benéztek, egyedül ültem bent, és kifordultak azzal, hogy „nincs itt senki.” Azóta kialakult egyfajta kapcsolat, kollégiumi díjat fizettek be, stb. Azóta van, hogy bejönnek hozzám, megkérdezik, csinosak-e, bejönnek beszélgetni. Természetesen nem én vagyok a „lelki vezetőjük”, de egy természetes kapcsolat kialakult.

A keresztény cigány szakkollégium mint munkahely nem egy bejáratott műfaj.

Így nem tudom, mennyire lehettek elvárásaid, és ahhoz képest milyen itt dolgozni. Mit tapasztaltál ezen a téren?

Az elején tudtam, hogy itt a helyem. Most is ezt érzem, miközben persze voltak nehézségek, személycserék. Ugyanakkor itt annyira más a légkör, mások az emberek, mint a korábbi munkahelyemen. Szerintem számít, hogy itt hívó emberekkel dolgozom, még úgy is, hogy személy szerint nem vagyok református. De az én hitem lényegileg közös velük, ugyanúgy hiszünk egy felső segítségben. A heti megbeszélések hangulatát is meghatározza, hogy előtte közösen elolvastunk egy igét és imádkozunk.

DARUSKOCSIT IS VEZETHETNÉK

Borkó László gondnok egyszerre víz-, gáz- és központi fűtés-szerelő, de számtalan gépjárművezetői képesítése és malomipari végzettsége is van (bár ez utóbbit jellemzően nem kamatoztatja a szakkollégiumban), de ha bármi elromlik, őt érde- mes hívni.

A Szakkollégium előtt milyen területen dolgoztál?

Számtalan helyen, nagyon sokmin- dent. Az első szakmám víz- gáz- és központi fűtés-szerelő, de A, B, C, D, E, F-típusú jogosítványom is van.

Ez utóbbi mit jelent?

A legkülönbözőbb gépjárműveket is el tudom vezetni, a traktortól a kamio- non át a daruskocsiig.

Vezettél daruskocsit is?

Igazán nagyot sajnos még nem, de

kisebbit igen. De kitanultam a mol- nárszakmát is, abban is dolgoztam tizenhat évig.

Jelenleg min dolgoztok itt a RefoRom- ban?

Most épp a műhelyet és a kollégium melletti kis házat újítjuk föl.

ÉN INKÁBB CSAK MINDENHEZ ÉRTEK

Kadlicsek András, épületüzemeltető munkatárs. Afféle ezermesterségnek tűnik. S hogy pontosan mit is csinál az üzemeltető? Erről faggattuk...

Kettőnk közül gondnok kollégám, Borkó László az ezermesterebb, én inkább csak mindenhez értek. Az én munkanapjaim sokkal inkább telefo- nálással, szervezkedéssel telnek, bár időnként szembesülök olyan prob- lé mákkal is, mint például egy kazán újraprogramozása.

Ehhez is értesz?

Mikor leülök elé, akkor még nem.

De valahogy mégis elboldogulsz vele...

Hála a használati utasításoknak. És jó

a műszaki érzékem, a szüleim mind- ketten műszaki emberek voltak. Én eredetileg humán beállítottságú va- gyok, de úgy alakult, hogy erősáramú szakközépiskolába jártam. Ebben a szakmában pedig a rutin is sokat je- lent: korábban üzemeltettem már 240 szobás szállodát is, elég hosszú ideig.

A RefoRom alapos felújítása után a megnyitás, az első tanévkezdés milyen érzés volt?

Klassz volt látni, amikor megérkeztek a diákok. Volt egy ilyen becsvágyam,

hogy személyes beszélgetések révén én is adhatok nekik valamit, ha nem is tanárként, de emberként, a saját tapasztalataimat megosztva. Közben én is sokat tanulok tőlük.

Annak is örülök, hogy egy keresztény intézményben lehetek. Bár nem va- gyok egyik felekezetnek sem tagja, de erős istenhitem van, és egyértelműen tapasztalom annak az előnyeit, ahogy egy hívő közösség működik.

LELKI VÉRCSOPORTJA: ÖKUMENIKUS

Katona-Hegedüs Anna, a RefoRom exmisszusa ha úgy tetszik, beleszületett az ökumenébe, hiszen többfelekezeti család gyermeke. Lelkészként is ennek szellemében dolgozik: a színes hitéletű szakkollégiumi közösség mellett szervező tagja egy ökumenikus zarándoklatnak is.

Engem mindig nagyon érdekel, hogyan jut el valaki a lelkeszi hivatásig. Mesélnél erről és a gyerekkorodról?

Egy kis dunántúli faluban nőttem föl Pannonhalma szomszédságában, Pázmándfalun. A családom felekezetiileg vegyes képet mutat: apai ágon katolikus, anyai ágon református családból jövök.

Nagyapám nagynénje irgalmasrendi apáca volt, az ő példája sokat jelentett nekem, egy ideig én is az ő pályáját akartam követni. De úgy alakult, hogy én anyuval a református gyülekezetbe jártam, a húgom pedig katolikusnak lett keresztelve, ő apuval misére járt, később ministrált is. Szerettem a református hittant, és amikor a hit-tancsoporttal meglátogattuk a pápai református gimnáziumot, eldőlt, hogy oda fogok járni.

Ez a vegyes felekezeti háttér számomra gyerekkorom óta meghatározó. Ha van ilyen, hogy lelki vércsoport, akkor az nekem az ökumenikus. Számomra ez nem egy elméleti kérdés, hanem a családukat érintő, és engem személyesen meghatározó dolog.

Ennek folytatása lett, hogy Pápán az a Tókos Péter volt az egyik vallásnám, aki később az ország eddig

egyetlen református bencés szerzetese lett. Ott, Pápán találkoztam Isten elhívásával, ott vált egyértelművé számomra, hogy lelkes akarok lenni. Ott találkoztam az SDG diákmozgalommal és jövőd férjével, Katona Viktorral is (aki jelenleg a mozgalom elnöke – a szerk.).

A pápai gimnáziumból pedig már egyes-nes út vezetett a teológiára. De onnan a RefoRomba?

A RefoRom azért is áll közel hozzám, mert felekezetiileg sokszínű: nem csak református, de baptista, karizmatikus, katolikus hívők is laknak itt. És persze olyanok is, akik nem elsősorban a hitbeli közösségért jönnek, vagy akik még keresik, hogy hova is tartozzanak.

Ez persze egészen más kihívás, mint egy homogén közegben dolgozni, de én épp ezt szeretem. Nem szeretném és nem célom a különbségeket összemossni. Nyilván az évszázados teológiai különbségeket nem fogjuk, nem is akarjuk megszüntetni, az sem célom, hogy a diákok elhagyják a felekezetüket és reformátusok legyenek, de egy lépést egymás felé tenni, egymást megismerni igenis a feladatunk, hiszen Jézus arra hív minket, hogy egyek legyünk.

Ez hogyan valósul meg a gyakorlatban, az áhítatokon, bibliaórákon?

Arra törekszem, hogy a bibliaórák amennyire lehet, olyan témákat vegyessenek fel, amelyek fontosak lehetnek bárkinek. Az Igeszakaszokról úgy beszélni, és a beszélgetés lehetőségét megadni, hogy egyre közelebb kerülhessünk Istenhez, azaz egyre közelebb engedjük Őt magunkhoz. Egyen-egyenként, és közösségként is. Persze fontos, hogy sokszínűek vagy legalább többszínűek legyenek az alkalmak: volt, hogy egy filmrészletet beszéltünk meg. Például még az Oscar-díj előtt megnéztük a Mindenki című kisfilmet és az az által felvetett kérdéseket vittattuk meg. Fontos az a hármasság, hogy Istennel, önmagukkal, és egymással is találkozzanak, egyre jobban, őszintébben.

Vizsgaidőszakban néha csak éneklünk, igét olvasunk, imádkozunk, erőt merítünk. A spirituális modulban kurzusok is szerepelnek: Czövek Tamás az Ószövetségről, Thoma László az Újszövetségről tart alapozó kurzusokat. Debreceniekkel közös programon pedig Tiba Zsolttal, a debreceni szakkollégium lelkesével közösen tartottunk egy kurzust az önismeret és istenismeret témájában.

Úgy sejtem, vannak a kollégiumban, akiknek más felekezetű, hanem semmilyen hitéleti háttere nincs.

Velük könnyebb vagy nehezebb megvalósítani a közös hangot?

A szakkollégiumban már a felvételin megemlítjük, hogy ez egy keresztyén közösség, és megkérdezzük, hogy ezt elfogadják-e. Tehát, aki ide érkezik, abban már kell, hogy legyen valamilyen szintű elfogadás a keresztyén hit irányába. Én ennek ellenére nem szeretném, ha ez nyomás lenne rajtuk,

inkább csak teret szeretnék adni Istennek, és a diákoknak hogy találkozhassanak Vele, önmagukkal, és egymással is. Hiszen a hit az emberi lét legnagyobb kérdése. Nem erőltethetem, nem nyomhatom le a torkukon. És nem szeretném, ha ezeket kipipálandó, kötelező feladatokként éljék meg, ahol jelenléti ív, jó és rossz válaszok várnak rájuk. De itt vigyázni kell egy kényes egyensúlyra is, azaz, hogy érezhető, tudható legyen, hogy ki az, akiben hiszünk. Ez egy ösz-

szetett feladat és nincs rá garancia, hogy gyorsan látható eredménye lesz. Ennek a feszültségét tudomásul kell vennem, sőt, ezzel dolgozom, és ez az ahol a munkám, a szolgálatom túlmutat rajtam. Azaz, hogy a történet nem rólam szól, hanem Istenről, aki jobban, sőt pontosan tudja, hogy kinek mikor hol tart az élete. Ő az, aki megszólít, aki az alkalmas időt tudja, én csak jelen lehetek, részese annak, ahogyan Isten munkálja egyes emberek, és közösségek életét.

KIMERÍTŐ, DE KREATÍV FOLYAMAT VOLT

Lévai-Kiss Enikő szakmáját tekintve latin-angoltanár. Férjével, Kiss Sámson Endre lelkesen a RefoRom utcájában él a Küllő (Külső-Üllői Úti) Református Gyülekezetben. Az első évben a RefoRom tanulmányi munkatársaként dolgo-

Tudom, hogy régóta a fővárosban élsz, de ide is születted?

Nem, Encsen születtem. A diplomámat a Pázmányon szereztem, ekkor kerültem Piliscsabára, majd amikor férjhez mentem, telepedtünk le Budapesten. A férjem Gazdagréten volt hatodéves lelkeshallgató, utána pedig egy évig Atlantában voltunk ösztöndíjjal. Mikor visszajöttünk, a Salétrom utcai gyülekezetben kezdtünk egy rendhagyó gyülekezetplántáló kezdeményezést, amit Talipontnak hívtak. Ez egyesült egy már meglévő gyülekezettel, majd két évvel ezelőtt jöttünk a Külső-Üllői útra.

A fizikai közelség is erős érv, de gondolom, nem csak ezen múlt, hogy a

szakkollégiumban kezdj el dolgozni.

Dani Eszter rakta össze a képet, hogy itt egy gyülekezet az utcában, amiben itt vagyok én is. Több tényező is összecsengett: régóta volt egy ilyen álmom, hogy egy kollégiumban dolgozzam, mert ugyan latin-angoltanár a szakmám, de a tanítás nekem túl stresszes lenne. Így gondoltam, hogy egy kollégiumban lehetnék nevelőtanár, de ezeken a helyeken legtöbbször ott kell élni, ott kell aludni, ami családanyaként nem lenne megoldható.

Ugyanakkor szívesen vagyok egyetemisták, diákok között. Az adminisztrációban is van rutinom, korábban dolgoztam multiknál, ahol hasonló feladataim voltak. A gyerekeim,

Ezrah és Tirza is nagyobb már, így a gyereknevelés mellett már tudok munkát vállalni.

Milyen volt a kezdetektől, a felújításon keresztül végigkísérni az intézményt a jelenlegi, működő állapotig?

A bútorok kiválasztása, a berendezés folyamata például egy igen kimerítő, de kreatív folyamat volt: a lakberendezést mindig is nagyon élveztem, de közben éreztem annak a súlyát is, hogy nagy összegű, hosszútávú döntéseket hozok. Sok testhezálló feladat és sok teljesen új munkafolyamat keveredett benne: egyszerre szép és nehéz feladatok.

EGY MÁSODIK CSALÁD

Murzsa Attila recepciós közhasznú foglalkoztatottként dolgozik a RefoRomban. Dolgozott újságíróként, de háromkötetnyi verset is írt.

Ha jól tudom, nem csak recepciósként, de költőként is aktív vagy.

Igen, bár én magam ennek nem tulajdonítok nagy jelentőséget. Három verseskötetem van, de azt tapasztalom, nehéz a verseket eljuttatni az emberekhez.

Korábban milyen területen dolgoztál?

A nyolcvanas évek végétől kezdve aktívan részt vettem a roma közéletben: a Zsigó Jenő körül kialakult társasággal kezdődött, majd Szemesen dolgozva megismerhettem a cigány értelmiség

nagy részét. Újságíróként is dolgoztam különböző roma lapoknál, egy kilencedik kerületi szerezzettel pedig pár év alatt 2500 gyereket táboroztattunk. Később eltávolodtam a roma közélettől.

A RefoRomban pedig nem is az oda való visszatérést élem meg, sokkal inkább egy második családot találtam. Jó ide bejönni, jó érzés a fiatalokkal lenni, adni valamit ennek a közösségnek, akár egy gondolatot, vagy egy verset.

Örülök, hogy a közösség része lehetek.

FONTOS A NAPI KAPCSOLAT

Rédli Zoltán recepciósként napi kapcsolatban van a hallgatókkal.

Ha jól tudom, régre visszanyúló barátság köt Káli-Horváth Kálmánhoz és Balogh Tiborhoz is.

Igen, még a kilencvenes években ismertem meg mindkettőjüket Szevérenyi János ifjúsági alkalmain. Később baráti kapcsolat alakult ki mindkettőjükkel és más roma képzőművészekkel is, hiszen egy művészellátó cégénél is dolgozom.

A RefoRomban dolgozni, az elmúlt évet itt eltölteni milyen élmény volt?

Sokat jelent, hogy portásként a diákokkal napi kapcsolatban vagyok. Mindig is szerettem fiatalok között dolgozni. Régebben már voltam recepciós egy gyermekotthonban, ahol én is nevelkedtem, így azt hiszem, könnyen megtalálom a közös hangot a hallgatókkal.

SZERETEK FIATALOKKAL DOLGOZNI

Mármarosi Eszter mentálhigiénét, drámapedagógiát, családterápiát is tanult. Új szakmai munkatársként minden tudását szeretné beleadni a „közösbe”

Egészen frissen érkezél a Szakkollégium csapatába, így leginkább csak a terveidről és az első benyomásaidról tudlak kérdezni...

Igen, július közepén érkeztem, és egyelőre még az ismerkedési szakaszban járunk, de az első benyomásaim alapján szeretni fogom ezt a munkát, hiszen mindig is szerettem fiatalokkal dolgozni, az elsődleges tervem pedig, hogy szeretnék egy jó szakmai programot összeállítani.

Pedagógusként dolgoztál, feltehetően van gyakorlatod a fiatalokkal folytatott munkában.

Igen, tizenkét éven át pedagógusként dolgoztam, magyart és történelmet tanítottam egy középiskolában. A hagyományos oktatás kereteit szűkösen éreztem, így elkezdtem pszichoszomatodrámat, és drámapedagógiát tanulni, majd a SOTE mentálhigiénia- és családterápia-képzését is elvégeztem, és nemrég magánpraxist indítottam.

És mi vonzott a Szakkollégiumba?

A munkában az vonzott, hogy fiatalokkal dolgozhatok, egy olyan csapatban, ahol mindenki lelkesedik azért, amit csinál. Azt gondolom, egy ilyen intézményre nagyon nagy szükség van, romáknak és nem romáknak egyaránt. Szeretek közvetlenül személyes kapcsolatban lenni a fiatalokkal és az itteni szakmai közösség is vonzott. Szeretnék „élesben” dolgozni, valódi segítséget nyújtani.

MINDEGYIK SZAKKOLLÉGIUMNAK MEGVAN A HANGULATA

Simon Nóra tanulmányi munkatárs otthonosan mozog a keresztény roma szakkollégiumok világában – Nyíregyházán és Budapesten is volt már szakkollégista.

Nyíregyházán idegenforgalmi szakmenedzser-szakra tanultál, jelenleg az ELTE szociális munkás alapszakot végzed. Hogyan fordult át az érdeklődésed?

A nyíregyházi evangélikus szakkollégiumban többen voltak erről a területről, ott jötten rá, hogy tulajdonképpen engem is ez érdekel, én is ezt szeretném csinálni. Mikor Budapestre jöttem, a Károlin a szociális munkás asszisztens-szakot képzést végeztem el, majd – miután megcsináltam az emeltszintű érettségit, jelentkeztem az ELTE szociális munkás alapszakára.

Nyíregyháza előtt hol éltél, hol nőttél föl?

Kisvárdáról jöttem, három öcsém és egy húgom van. A legkisebb öcsém 12 éves, a nagyobbik most ballagott, a legnagyobb pedig már huszonhárom éves, rendőrként dolgozik. A húgom vendéglátást tanul.

Több szakkollégiumot is megismertél, miben látod, a RefoRom karakterét, sajátosságát?

Minden szakkollégiumnak megvan a maga hangulata, hangsúlyai, értékei. A nyíregyházainál meghatározó volt, hogy

a campus kollégiumát használták, nem egy külön épületet. De az önkéntesség, a mentorprogram ott is remekül működött. A jezsuita szakkollégiumnál és itt is érezhető, hogy egy fővárosi intézményről van szó.

Mikor a RefoRomba jöttem, rögtön feltűnt, hogy ahhoz képest, hogy ez egy egyéves intézmény, itt egy nagyon jó közösség alakult ki. A kollégákkal és a diákokkal is jól együtt tudok működni, pedig alapvetően egy kicsit zárkózott karakter vagyok.

KONFERENCIA

„Ti már nem is vagytok igazi cigányok”

Ezzel a címmel rendezett konferenciát a cigány identitásról és a társadalmi mobilitásról a RefoRom és a KRE-BTK. Az ismert kutatók mellett roma szakkollégiumok hallgatói is előadtak. A cigány diplomásokról és közéleti szereplőkről, az elfogult híradásokról és arról is szó esett, hogyan őrizheti meg identitását a számára szokatlan, új közegbe kerülő roma fiatal.

Heltai János, az egyetem oktatója és a RefoRom szakmai vezetője köszöntőjében elmondta, a provokatív cím egy olyan idézet, amelyet számtalan cigány származású egyetemi hallgató hall akár nem cigány részről pozitív szándékkal, vagy épp cigányoktól rosszállóan. Az értelmiségivé válás felé elindulva a cigány fiatalok gyakran már hallgatóként „két szék közé”, légyeres térbe kerülnek. Káli-Horváth Kálmán, a Budapesti Református Cigány Szakkollégium igazgatója hozzátette: itt volt a konferencia ideje, mostanra ugyanis felnőtt egy új nemzedék, a „tanítványok nemzedéke”, akik készek arra, hogy meghatározzák az identitásukról szóló diskurzust.

Az első előadó Cserti Csapó Tibor, a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékének docense volt, aki Polónyi István Emberi erőforrásaink 21. százada című könyvét ismertetve elemezte a Roma Integráció Évtizede elnevezésű program eredményeit. Számos adat ismertetése után azt láthattuk: a 2005 és 2014 között megvalósult, nyolc

ország részvételével lezajlott átfogó integrációs projekt eredményessége kétes. Hazánkban például nő ugyan a cigány diplomások száma, de sokkal lassabb ütemben, mint a többségi társadalomban, a lemaradás aránya tehát növekszik.

Az előadás után roma szakkollégiumok hallgatóinak korreferátumait hallgathattuk meg. Sztojka Szabina, a Károli Gáspár Református Egyetem lelkészhallgatója és a RefoRom (Budapesti Református Cigány Szakkollégium) tagja egyszerre volt személyes és tudományos, őszinte és önreflektív, ahogy saját identitásának összetevőiről (református, cigány, nő) és azok viszonyairól beszélt. Leendő lelkészként és a református cigánymisszió munkatársaként sokféle gyülekezetben megfordul. Istentiszteletek után a többségi társadalom gyakran pozitívnak szánt megjegyzésekkel él Szabina cigányságát illetően: „akár le is tagadhatnád”, „nem is látszik” „te más vagy, hiszen milyen szépen beszélsz”. A hallgatók egy részében tehát az, hogy valaki lelkészként a szószéken áll, és

cigány, nem egyeztethető össze. Szabina önmagát is megfigyelve azt vette észre, hogy ez ellen viszont úgy küzd, hogy éppen olyan tényeket oszt meg magáról, amit a többségi társadalom a cigányokról általában gondol: sok testvére van, édesapja pedig lovakat tart. Tehát saját cigányságáról alkotott képében is befolyásolja a többségi társadalom sztereotípiáit.

Balogh Adrienn, az ELTE szabadbölcse hallgatója és szintén a RefoRom tagja gyerekkora óta televíziós műsorvezető szeretett volna lenni, és ebben az a szándék is vezette, hogy megváltoztathassa a cigányokról alkotott képet. Ahhoz, hogy most jó úton járjon a cél felé, nem csak külső, de belső akadályokat is le kellett küzdenie. Utóbbi a neveltetéséből fakad: hagyományos cigány családokban a nő elsődleges feladata ma is a gyerekszülés és a háztartás vezetése. Adrienn ma a romák híradásokban való megjelenését kutatja, különösen azt, milyen képi és hangkódokkal jelzik a nézőknek, hogy itt most cigányokról van szó: például egy bűncselekményről szóló

híradás alá cigányzenét kevernek, vagy az utcán szaladgáló cigánygyerekeket mutatnak. Az is jellemző, hogy a mai magyar médiában jellemzően két téma kapcsán hallunk cigányokról: a bűnözés és a zenei tehetségkutatók kapcsán.

A hallgatói kiselőadások után Neményi Mária, az MTA Szociológiai Kutatóintézetének professor emeritája a roma politikai identitáskonstrukciókról beszélt Kóczé Angéla: A magyarországi roma politika intézményesülése című kutatásának eredményei alapján. A hazai roma közélet meghatározó alakjaival (Daróczy Ágnes, Zsigó Jenő, Horváth Aladár, Osztolykán Ágnes...) készült interjúkból kiderült, hogy a cigány értelmiség identitása alapvetően különböző diskurzusok mentén alakulhat ki. Lényeges eltérés mutatkozik például abban, hogy a cigánysághoz az emberjogi vagy a felzárkóztató politika diskurzusa mentén közelítünk, hogy szociális vagy etnikai alapú különbsé-

gekről beszélünk, hogy „színvak”, vagy „színtudatos” politikát képviselünk.

Az akadémikus után Víg Miklós baptista teológushallgató, a RefoRom tagja beszélt a gyülekezetplántálás szintjeiről a szociális munkától az ige-hirdetésig. A fiatal lelkészhallgató nem csak elméleti tudással bír, feleségével évek óta járnak egy tatárszentgyörgyi közösségbe, ahol gyülekezetplántálásban munkálkodnak.

Lakatos Zsuzsanna, a Debreceni Egyetem angol szakos hallgatója és a Wáli István Református Cigány Szakkollégium tagja az amerikai cigányok reprezentációjáról beszélt. Mint kiderült, az amerikai cigányság szinte láthatatlan kisebbség, így az ő megjelenésük filmekben, sorozatokban, valóságshow-kban szinte kizárólagosan a tizenkilencedik századi sztereotípiákon alapul: a cigányok mint vándorló nomádok, jósnők, egzotikus, spiritizta társaság. Amerikai útja során Zsuzsanna maga is megtapas-

talta, hogy ezek a képzetek nem csak a tévében, hanem a fejekben is léteznek, hiszen ő maga is megkapta ezeket.

Horváth Csaba, a KRE BTK Modern Magyar Irodalom Tanszékének docense a magyar irodalom cigányképének tizenkilencedik-huszedik századi alakulásából adott ízelítőt. A fent említett romantikus-egzotikus cigánykép a társadalmi kötöttségeket lerázó szabadságvágy szimbóluma. A vándorló cigány a többségi társadalom elvágyódását testesíti meg: a társadalom rendszeréből való kiszakadás, a be nem tagozódás ki nem mondott vágyát. „A sztereotípiákra jellemző, hogy a többségről szólnak, arról, aki létrehozza őket, majd életben tartja és erősíti” – mondta Horváth. Az irodalomtörténész az Egri csillagok Sancho Panza-szerű Sárközijétől Tar Sándor szociografikusabb cigányábrázolásáig több művet összevetve mutatott rá az irodalom cigányképének alakulásaira. Több szálon kapcsolódott hozzá

a Pécsi Tudományegyetem hallgatója, a Wlisslocki Henrik Szakkollégium tagja, aki Irodalmi roma reprezentáció és önreprezentáció a 19. században Magyarországon című előadásában összevetette Liszt Ferenc A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon című könyvének jellegzetesen tizenkilencedik századi polgári nézőpontját és Nagyidai Sztojka Ferenc A cigány nép eredete című művét. Míg előbbinek fő üzenete, hogy a cigányság történelmi emlékezete „nem írásos”, ezért a zene lehet az a nyelv, amely nemzetté emancipálja a cigányságot, addig Nagyidai Sztojka műve már komplex nemzeti identitást kínál őshazával, mesterségekkel, nemzeti történelemmel.

Virág Ádám, a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium tagja, aki a Debreceni Egyetem Szociális munka és szociális gazdaság szakán végzett, kutatásaiban a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat hallgatóinak családi hátterét, anyagi és kapcsolati

tőkéjét vizsgálta. A felmérés következtetései szerint a vizsgált roma hallgatók többsége első generációs értelmiségi lesz, az iskola a társadalmi „lift” szerepét tölti be az életükben, a vertikális mobilitásuk legfontosabb csatornája az intézmény. Esetükben a tudás és a társadalmi tőke nem áll olyan mértékben rendelkezésre, mint a középosztálybeli családokban. A szakkollégium célja, hogy a hiányságok pótlásában segítséget nyújtson a roma hallgatóknak.

A konferencia záró előadásában Balogh Tibor grafikus, képzőművész beszélt az általa vezetett, heti rendszerességgel megtartott RefoRom alkotóműhelyről. Hangsúlyozta, hogy az alkotóműhely nem a közügyesség-ről szól, nem „szakkörként” működik. Balogh hisz abban, hogy a térlátás és térábrázolás, a tudatos látás (amely a műhely egyik legfontosabb eleme) olyan képesség, amit az oda járó különböző (jogász, média, japán szakos vagy épp lelkésznek készülő)

hallgatók mindegyike hasznosítani tud valamilyen szinten a későbbi életében. A RefoRom fakultatív műhelyében a hallgatók alkotnak, fotókat és filmeket elemeznek, egymástól és egymásról is tanulnak, azaz együtt gondolkodnak, ami talán az értelmiségivé válás egyik legfontosabb eleme.

Bakos Tamás – Heltai János Imre:

ETNOLINGVISZTIKAI KUTATÁS

Beszámoló a Budapesti Református Cigány Szakkollégium 2016/2017-es tanévben végzett kutatási tevékenységéről

A 2016/2017-es tanévben a Károli Gáspár Református Egyetem és a RefoRom Budapesti Református Cigány Szakkollégium diákjaiból álló romológiai diákműhely tagjaival egy több színterű etnolingvisztikai kutatást folytattunk a tiszavasvári, a helyi diskurzusokban oláh cigányként kategorizált közösségben. Munkánk

során mintegy 50 tanórát látogattunk meg a Tiszavasvári Magiszter Általános iskolában, ahová a közösséghez tartozó gyermekek járnak. Ezenkívül félstrukturált szociolingvisztikai interjúkat készítettünk tanárokkal és szülőkkel az iskolában, lakásokban és közösségi színtereken. A résztvevő megfigyelés eszköztárát is használtuk;

sok időt töltöttünk a telepen különféle formális (istentiszteletek) és nem formális (közös játékok) programokon, az óvodában és az iskolában. Tevékenységünk célja, hogy megismerjük a közösség nyelvi gyakorlatait, és tapasztalataink alapján a későbbiekben az iskola pedagógusaival együttműködve olyan nyelvpedagógiai

alapelveket fogalmazhassunk meg és próbálhassunk, amelyek azt szolgálják, hogy a közösséghez tartozó gyerekek iskolai pályafutása az eddigieknél sikeresebb legyen.

Az elsősorban a nagy gyerekszám miatt gyorsan növekvő közösség kifejezetten rossz szociális helyzetben van. A telep többféle épületből áll: vannak leromlott állagú „cs-lakások” illetve ezek közé épített egyterű, néhány négyzetméteres épületek. A közlekedési adottságok miatt egyértelműen szeparált városrészeiről van szó. A közösség diskurzív gyakorlatait a romani és a magyar nyelvhez tartozó nyelvi források párhuzamos használata jellemzi. A közösségben jelentős szerepet játszó romani nyelv presztíze a beszélők szemében alacsony. A szülők a vezető óvónő szerint a következő vélekedések alapján határozzák meg gyermekük számára az óvodában és az iskolában kívánatosnak tartott nyelvi viselkedést: otthon (a közösségen belül) lehet cigányul beszélni, de a közösségen kívüli színtereken, így az iskolában is, csak magyarul „szabad”. E vélekedésrendszer következményeivel az óvónők rendszeresen találkoznak:

„Ez az, amit az előbb mondtam, hogy otthon azt mondják – tehát ezek a gyerekek voltak azok, akik öt évesen jöttek – nem beszélhet, csak magyarul. Na most az a gyerek, aki otthon megkapja ezt az instrukciót, ugye öt éves korra a családi szocializációnak vége, őket beszocializálják úgy, hogy ha te kimentél az idegen környezetbe, mert nekik az óvoda az egy idegen környezet volt, magyar nyelven kell beszélni. Annak ellenére, hogy nem

tanították meg őket otthon erre. És akkor a gyerek erre volt beállítva, hogy akkor nem beszél!”

A kizárólag magyarhoz kötött nyelvi forrásokat hasznosító (magyar egy-nyelvű) környezetbe kerülő, nem kis arányban romani nyelvi forrásokat is használó gyermekek az évtizedes többségi szimbolikus nyomás következtében közösségi vélekedéssé vált „az iskolában magyarul beszélünk” tétel hatására elhallgatnak. A gyerekek maguk közt, illetve a feladatokra való gyors reakcióikban használnak romani szavakat, viszont a tanárral való kommunikáció során, mikor az adott

módja, amelyik szinte csak romani forrásokat hasznosít. Ugyanakkor más szocializációs minták is jelen vannak, ezek a romani és a magyar nyelvi forrásokat változó mértékben vonják be. A vezető óvónő szavaiból az derül ki, hogy számos olyan gyermek kerül az óvodába, akik nagyobb arányban használnak a romanihoz, mint a magyarhoz köthető nyelvi forrásokat.

Elmondása szerint a 2015/2016-os tanévben az óvodába érkező gyermekek mintegy 60%-a kétnyelvűként, 40%-a pedig romani egy-nyelvűként szocializálódott, de az elmúlt években a kétnyelvű szocializációs minták ter-

szót magyarul kellene elmondani, vagy nem, vagy hosszas gondolkodás után bizonytalanul válaszolnak. Mivel nem tudnak magyarul beszélni, nem beszélnek sehogy.

Vannak olyan gyerekek, akik az óvodába érve az óvónők szerint nem tudnak magyarul, mert a közösségben jelen van a nyelvi szocializációnak egy olyan

jedését lehet megfigyelni a közösségekben. Ezen újabb minták szerint a családi kommunikáció nyelve (legalább részben) a romani, de a szülők a gyerekekhez magyarul szólnak. A vezető óvónő erről így számol be:

Egy apukával beszélgettünk erről, és azt mondta, hogy- hát igen, a- ő nem beszél- tehát ő tudja, hogy otthon magyarul

beszél, a felesége viszont inkább cigányul beszél otthon, a nagyszülők cigányul beszélnek otthon, és akkor a gyerek ebbe nő fel, viszont ő is abba az irányba tereli a gyereket, hogy magyarul kell beszélni.

A 2015/2016-os tanévtől kötelezővé vált a három éves óvodáztatás, de a ma iskolás gyerekek 1-2 év óvoda után érkeztek meg az iskola kizárólag magyar nyelvi forrásokat használó és megtűrő tanulási környezetébe. A tanárok (néhány a mindennapokban

mukra – hasonlóan magyar egynyelvű szocializáción áteső gyerektársaikhoz országszerte – a NAT és az ennek alapján készülő tankönyvek előírnak, és amelyeket az iskola külső kényszerek miatt a gyerekek adottságaitól függetlenül követ.

Az is nehézséget okoz, hogy a közösség diskurzív gyakorlatai alapján térnek el attól a sztenderdizált mintától, amire a magyarországi közoktatás épül, vagy amit a magyar

az óvó néni, hogy gyere be, Sanyika, nem érti, hogy ki a Balog Sándor, tehát ezeket nem érti.”

Ezekre a ragadványnevekre egyrészt az óvodában egészen más értékítéletek rakódnak, mint a közösségen belül, másrészt a gyerekek az anyakönyveztetett nevükre egyszerűen nem is hallgatnak. A következő példa nem kulturális, hanem inkább szociális jellegű: a rossz gazdasági helyzetből adódó nyelvi következményeket mutat be (iskolavezető):

„Például első osztályos könyv: ha az van odaírva, hogy porszívó, vagy lerajzolva, a gyerek nem ismeri. [...] vagy az, hogy mosógép. Nincs. Úgy van mosógép, hogy kölcsön szokták egymástól kérni ezt a régi tárcsás mosógépet, és ha van áram, akkor ott mosnak, és hát ugye a kerítésre szokták kitergetni a ruhákat is. Nagyon kevés helyen van kihúzza egy kötélt, vagy ilyesmi. Tehát ez, ha már ezt látja a gyerek, egy félórába telik az, amíg én elmagyarázom neki, hogy mi az, hogy porszívó, meg az, hogy bekapcsoljuk.”

A példában a kiragadott nyelvi forrásokkal (porszívó, mosógép, bekapcsoljuk) kapcsolatos elsődleges probléma nem az, hogy nem a romanihoz köthető nyelvi források, hanem az, hogy ezen tanulók számára hiányoznak azok a porszívóhoz kapcsolódó jelentés- és értéktulajdonítások, amelyek középosztálybeli gyermekek számára természetesekek.

A következő években az iskola pedagógusai és a Károli Gáspár Református Egyetemen működő kutatóműhely együttműködésében egy amerikai

felszedett kifejezésen túlmenően) nem ismerik a romani nyelvet. Egyetlen, pedagógiai asszisztensként dolgozó, a helyi roma közösségből származó kolléga van az iskolában, aki beszéli a nyelvet, és közvetít szükség esetén tantestület és diákság között.

A gyerekek magyar nyelvi kompetenciái nem korrelálnak azokkal a követelményekkel, amelyeket szá-

-tankönyvek képviselnek. Jó példa erre a ragadványnevek esete. Az igazgató-nővel készült interjúból származnak az alábbi sorok:

„Vannak ugye ezek a gúnynevek, amiket ugye használnak, és hiába: tehát mittomén, Linya, van ilyen név, hiába használnak, én se tudom megjegyezni, hogy ki kicsoda, használják azt, hogy Balog Sándor... Tehát hiába mondja neki

szociolingvisták által már kipróbált módszertant (és a mögötte lévő nyelv-ideológiai elgondolásokat) kívánjuk alkalmazni az iskolában. Az elmélet lényege, hogy a kétnyelvűnek mondott emberek nyelvi repertoárja ugyanúgy egységes és oszthatatlan (García 2014), mint azoké, akiket egynyelvűként tartunk számon, csak a hozzá tartozó nyelvi-szemiotikai forrásokat a beszélői tudat nem egy nyelvhez, hanem kettőhöz vagy többhöz rendeli hozzá. Ez a nyelvpedagógiai elgondolás tehát nem a tanulók által használt (egyes) nyelv, például a magyar vagy a romani, hanem a nyelvi repertoár egészének fejlesztésével támogatja a beszélők társadalmi versenyképességét. Ezt a célt úgy kívánja elérni, hogy a tanulók mindennapi beszédmódjaira épít. Azokat a megszólalási módokat, ahogy a tanulók a mindennapokban beszélnek, a tanulási folyamat részévé teszi. Ahelyett, hogy a tanulók beszédmódjait a tanulási folyamat kezdetétől a saját elvárásaihoz igazítaná, alkalmazkodik azokhoz. Ezáltal az otthonosság és a folytonosság érzését nyújtja a tanulónak, ami nagyobb biztonságérzethez és bátrabb, több, rétegzettebb és változatosabb kommunikációhoz vezet. Abban a tekintetben szoros ideológiai rokonságot mutat a hozzáadó nyelvpedagógiával, hogy kerüli bizonyos nyelvi források stigmatizációját. Ezen túlmenően felhagy azzal a gyakorlattal, amely az iskolát a monolingvis, a sztenderd konstrukciójához kötött megszólalással köti össze. Ilyen jellegű, részletesen kidolgozott, gyakorlatias kézikönyveket, feladat-

gyűjteményeket is létrehozó, kipróbálás fázisában lévő nyelvpedagógiai gyakorlatot a translíngválás terminusát centrumba állítva New York-i, spanyol és angol nyelvi forrásokat használó diákok oktatására alkalmaznak is már (García 2009, Celic-Seltzer 2011, García-Hesson 2015, García-Li 2015, Wiley-García 2016).

Mindez a vizsgált iskola tanulóira vetítve azt jelenti, hogy a nyelvi repertoárjuk jelentős részét kitevő, romanihoz köthető nyelvi források is a tanulási folyamat részévé válnak. A romani források iskolai szerepének kialakítása és folyamatos növelése a biztosítéka annak, hogy a tanulók nyelvi repertoárja kiegyensúlyozottan

és folyamatosan alakuljon, bővüljön. Mindez intézményi (makro) szinten és a személyi interakciók (mikro) szintjén, több lépésben valósulhat meg.

Hivatkozások

- Celic, Christina – Kate Seltzer 2011. Translanguaging. a CUNY-NYSIEB Guide for Educators. New York: The Graduate Center, The City University of New York.
- García, Ofelia – Li Wei 2015. Translanguaging, bilingualism and bilingual education. In: W. Wright, S. Boun, & O. García (ed.): Handbook of Bilingual Education. Malden, MA: John Wiley. 223-240.
- García, Ofelia – Sarah Hesson 2015. Translanguaging frameworks for teachers: Macro and micro perspectives. In A. Yiacomou (ed.): Multilingualism and Language in Education: Current Sociolinguistic and Pedagogical Perspectives from Commonwealth Countries. Cambridge: Cambridge University Press. 221-242.
- García, Ofelia 2009. Education, Multilingualism and Translanguaging in the 21. Century. In: Skutnabb-Kangas, Tove et al. (ed.): Social Justice through Multilingual Education. Multilingual Matters, Cromwell. 140-158.
- García, Ofelia 2014. Countering the dual: Transglossia, dynamic bilingualism and translanguaging in education. In: R. Rubdy & L. Alsagoff (eds.): The global-local interface, language choice and hybridity. Bristol, United Kingdom: Multilingual Matters. 100-118.
- Wiley, Terrence G. – Ofelia Garcia 2016. Language_Policy and Planning in Language Education: Legacies, Consequences, and Possibilities. The Modern Language Journal. 48-63.

KARÁCSONY

Idén a karácsonyi készülődést, felfordulást, jellegzetes illatok és ízek időszakát egy új közösségben élhettem meg.

Elég komplex az az érzés, amit kíválthat ez az időszak: tél- elmúlás- várákozás-születés- vizsgák- izgalom- sürgés-forgás- didergés-sötétség...számtalan szó van még, amivel illelhetnénk, pedig röpké négy hét és el is múlt. Két dolgot emelnék ki még is, amikre biztosan fogok emlékezni a 2016-os nagy téli forgatagból.

Az első szó az Advent. Ez a fogalom, véleményem szerint szerves részét képezi a Karácsony ünnepének. Készíti a lelkünket a várva várt Messiás megszületésére. Elcsendesít, megállít minden hét végén egy gyertyagyújtásra. Az egyik kolisunk (Sztojka Szabina) kezdeményezésére mi is megálltunk, összegyűltünk páran a tetőtérben, hogy találkozzunk egymással, találkozzunk Istennel. Nagyon meghittek voltak ezek az alkalmak, volt pár gondolat, majd közös ima. Aztán mindenki ment tovább a dolgára, de egy mosollyal az arcán.

Ebben az időszakban került sor az egyik bibliaórán arra, hogy kihúztuk egymás nevét, hogy meglepjük egymást egy kis ajándékkal. Az átadás ideje: december 21., ugyanis ekkorra terveztünk egy közös karácsonyi estét, amit a szakmai vezetőnk lakásában, Jánosnál tartottunk. Vártuk már az alkalmat, mikor adhatjuk át

egymásnak a meglepetéseket, az odafele úton végig hallgattuk az egyik csomag alján megbúvó zenedobozt, ami lebuktatta az átadóját. Végül megérkeztünk Jánoshoz, a finomabbnál finomabb illatokkal teli kedves

tadás. Mindenki szolt pár kedves szót, aztán várta a reakciót, vajon örül-e a másik a kis csomagjának. Nagyon jó része volt ez az estének... mindenki szeretet ajándékot kapni, de persze adni most is jobban esett a mondáshoz

kis otthonába. Nagyon sokat készült, mindenféle finomsággal fogadta a szakkolisokat, sima kollégistákat és vezetőket egyaránt. Olyan sokan összegyűltünk, hogy a szomszéd székét is kölcsön kellett kérni. Amint mindenki elfoglalta a helyét, elkezdünk zenélni, és dicsőítettük az Urat. Ezek után Anna tartott egy rövid áhítatot. Ezt követően jöhetett az ajándéká-

húen. Addigra már korogtak az éhes gyomrok, szóval itt is volt az ideje a vacsorának. Volt ott minden, mi szem szájnak ingere, többen süteményeket is hoztak. Közben folyt a kötetlen beszélgetés, mindenki nagyon jól érezte magát. Igazi szeretetközösség voltunk, jó szívvel fogok mindig visszaemlékezni erre az alkalomra.

– Harmati Fruzsina –

A KIVÁLÓSÁG

NEM CSAK A TDK-VERSENYEKEN MÚLIK

Káli-Horváth Kálmán igazgatóval az első tanév végén újra leültünk beszélgetni a nehéz kezdetről, az elért eredményekről, a víziókról.

Mikor legutoljára beszéltünk, még a szakkollégium megnyitása előtt, a közösség és a kiválóság értékeit nevezted meg, mint a RefoRom lényegét és kiemelted azt is, hogy szándékos, hogy a művészetet közelebb vidd a diákokhoz.

Sikerült ezt megvalósítani?

Az a dilemma, amivel az elején szembeesültünk – hátránykompenzáció vagy tehetséggondozás – végigkísér, hiszen a kettő ideologikus végpontja annak az egyenesnek, ami – ha jól végezzük a dolgunkat – körbe kéne, hogy érjen. Ennek a megvalósítása napi szintű feladat, folyamatos mérlegelést igényel.

Tehát nem egy vagy-vagylagos döntést, hanem a két érték közötti dinamikát?

Erre nagyon üdítő helyzetképek az önszerveződés hétköznapi, gyakorlatias példái. A közös konyha például szinte minden ilyen intézményben problémaforrás. Jó volt látni, hogy itt is beindult egy önszerveződés, és a diákok maguk között megszervezték, ki mikor melyik konyhában takarít.

Jó volt ezt figyelni a belső Facebook-csoportban, mert ahogy ők válnak a

saját ügyeik irányítójává, egyfajta lakmuszpapírja annak, hogy működik-e egy közösség vagy sem. A környezet közösségi rendben tartását ennek hatására a nevelési programunk részévé tesszük.

Hasonló hallgatói visszajelzések, észrevételek vezettek a szakkollégiumi rendszer átfogó módosításához is. Ez is azt mutatja, hogy a kiválóság nem csak a TDK-versenyeken és a tanulmányi jegyeken múlik, hanem az ilyen típusú felelősségvállalási készségeken is. Jobban megéri emberi kiválóságra ösztönözni, mert az a gyakorlatban természetes szakmai igényességet szülve hivatásbeli kiválósággá alakul.

A tervezett alkotóműhely is megvalósult. Ennek a működése a RefoRomnak egészen egyedi arculatot ad.

A műhelyet úgy terveztük, hogy ne egy kötelezettség, teherterhelés legyen, hanem egy fakultatív hely, ami nem kötelez semmire, a jelenléte nem mennyiségi, hanem minőségi kereteket teremt. Ennek velejárója, hogy általában három-négy fő van jelen egy-egy alkalmon. De amikor egy

szakkollégiumi hétfőgőzén a hallgatókkal együtt elemeztük az elmúlt fél évet, az értékelésen kifejezték, hogy ez a lehetőség a teherterhelés mellett fontos. Mert amikor ott vannak, elengedik a nyomást, felszabadulnak, és ez gyakorlati haszonnal is jár.

Balogh Tibor, a műhely vezetője sokféle kreativitást szólít meg a filmlenzéstől a képelméletig, és a konkrét rajzolásig-festésig. Mindeközben ő olyan személyként van jelen, aki nem a „rendszer része”, nem osztályoz, s ha a bürokrácia erre nem kényszerít, akkor nem vezet jelenléti ívet sem, nála nincs jó és rossz válasz. Ebből egy izgalmas együttgondolkodás valósul meg, amelyet mindenki magáénak érez.

Egy jó közösségben mindig értékek mentén szinkronizálódunk. Hosszú távon ez egy stratégiai előny, hiszen az értelmiségi létre nevel, aminek feltétele, hogy ne csak szakbarbárként gondolkozzam, és ne csak azt csináljam, amit muszáj. Merjek túllépni vélt kereteimen befogadva egy új gondolatot, kipróbálva egy új

művészeti technikát, megfogalmazva a saját álláspontomat vagy vitatkozva másokéval.

Egyfajta interaktív közösségi térként is működik?

Igen, és ezzel épp ahhoz járul hozzá, ami egy álmom volt: hogy ez a hely otthon is legyen, ne csak egy hely, ahol minél többet kipróbálunk az ideérke-

raktuk. Belaktuk az épületet. Közösen, pozitív egymás mellé rendeltségben létre tudtunk hozni egy szakkollégiumot, amit azok is annyira magukénak éreznek, akik alanyai, mint mi, akik fenntartjuk, üzemeltetjük.

A legutóbbi szakkollégiumi hétvégén a diákokkal közösen értékeltük az elmúlt évet. Nagy átlagban a legtöbben értékékként említették, hogy itt egy erős,

hogy nem tudtunk úszni. Én rögtön azt mondtam a kollégáknak, hogy ez egy próbaév, ez lesz az a hóskor, amire évek múlva jó lesz majd visszaemlékezni.

De ehhez az kell, hogy a tökéletesség terhe nélkül dolgozzunk, a nyomás nélkül, hogy mindennek tökéletesnek kell lenni. A nehéz tapasztalatokra és a

zőbből. Az „embert faragok belőled” kifejezést azért nem szeretem, mert az valamitől megfosztást, megcsontítást jelent. Ezzel szemben, azt gondolom, hogy az adottságokat szem előtt tartó gazdagítással lehet ahhoz a nemes eszményhez közelíteni, amit embernek lenni jelentene. Az elmúlt egy évben az alapokat sikeresen le-

jó közösség van, és egy nagyon pozitív összkép rajzolódott ki, amin kicsit meg is lepődtem, hiszen mi intézményként pályázati keretből működünk, ez pedig sok-sok indikátorral, kötelességgel, szelíd erőszakkal jár.

Nehéz kezdet volt?

Az elején úgy ugrottunk be a vízbe,

konfliktusokra pedig szükség van, ezeken keresztül jön létre a ránk szabott működési rend. Ennek a legnehezebb részén mostanra már túl vagyunk.

Most már nem a víz felszínén maradás a cél, hanem, hogy elkezdjük járni a vízen!

A magyarországi cigány felzárkózás érdekében kiemelt feladat a jövőt építő értelmiség képzése. E cél megvalósítását segítő a Magyarországi Református Egyház létrehozta a Budapesti Református Cigány Szakkollégiumot. A felsőoktatásban tanuló, elsősorban cigány származású hallgatók tehetséggondozása, keresztyén életvitelre való nevelése hosszú távú integrációs szemlélet jegyében történik. Azt reméljük, hogy a hazájához és az egyházhoz kötődő, a keresztyén, magyar és cigány identitást is magáénak érző és valló, a társadalmi együttműködésben érdekelt értelmiség sokat tud majd tenni a cigánységért, az egyházért valamint a cigány és a nem cigány származásúak együttéléséért. A szakkollégium oktatási, tudományos és művészeti műhely, amely a magyar társadalom számára a művészetben és kultúrában rejlő lehetőségeket is felhasználva a cigánység integrációjának keresztyén és humanista szellemiségű alternatíváját kínálja.